

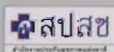
เอกสารชุดคู่มือ หลักสูตร บทเรียน 5 แนวทางการทำงานกับเยาวชนเปราะบาง
ตามโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กร ในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/
เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง)

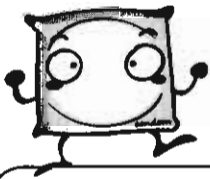
รู้จัก... { คุณค่า ตนเอง โรค

Known
yourself • value • disease

สนับสนุนโดย

b 4971

โครงการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์

เอกสารชุดคู่มือ หลักสูตร บทเรียน และ 5 แนวทางการทำงานกับเยาวชนเปราะบาง ตามโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง)

โดย มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) สำนักงานภาคอีสาน และภาคีเครือข่าย 7 องค์กรสนับสนุนโดย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและคณะอนุกรรมการกำกับการขับเคลื่อนการปฏิบัติการการป้องกันโรคเอดส์

องค์กรรับผิดชอบ	มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) สำนักงานภาคอีสาน และภาคีเครือข่าย 7 องค์กร
ที่ปรึกษา	ศราวุฒิ เหล่าสาย
คณะทำงาน	ทิพวัลย์ โมกกา เพียรสุดา ทองพูลเพิ่ม กวิน วันวิเวก คชชิน สุวิชา ธวัชพร สิริวารินทร์ ละมุล เทียบแก้ว ธงชัย พันธุ์มกร
จัดพิมพ์โดย	มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) สำนักงานภาคอีสาน 9/1708 หมู่บ้านพิมานธานี ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043-467191 โทรสาร 043-341323 อีเมลล์ aidsnetne@yahoo.com
พิมพ์ครั้งแรก	พฤศจิกายน 2553 จำนวน 1000 เล่ม
สนับสนุนการพิมพ์โดย	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและ คณะอนุกรรมการกำกับการขับเคลื่อนการปฏิบัติการการป้องกัน โรคเอดส์
บรรณาธิการ	ทิพวัลย์ โมกกา
กองบรรณาธิการ	รักชนก ภควัฒนาการ กวิน วันวิเวก
ศิลปกรรม	นัยนา เรือนไทย
พิมพ์ที่	หจก.ดาววรรณการพิมพ์

เลขหมู่ WC303.6 5711 2553
 00002848
 26 ส.ย. 2554

Know Your Risk

“สารบัญ”

หน้า

บทนำ	4
จากความสำเร็จในก้าวแรก..สู่ก้าวที่สองอย่างยั่งยืน	8
ก่อนเข้าสู่บทเรียน...การทำงานกับเยาวชนเปราะบาง 5 กลุ่มเป้าหมาย	20
ชีวิตบนเส้นทางสี่เทา	29
เยาวชนเปราะบางนอกระบบ	
ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน	
มูลนิธิส่งเสริมสุขภาพชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด-จังหวัดสุรินทร์	
จังหวัดชีวิตบนความเปราะบาง	50
เยาวชนเปราะบางนักศึกษาหอพัก	
ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน	
สมาคมศิษย์เก่าเทา-ชมพู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
จังหวัดอุบลราชธานี	
ชีวิตที่ถูกตีตราเยาวชนเปราะบางใน	63
สถานบริการ-สถานบันเทิง	
ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน	
สมาคมส่งเสริมพัฒนาการสังคม จังหวัดกาฬสินธุ์-จังหวัดยโสธร	

	หน้า
จากเวทีข้ามหมอลำ...สู่แกนนำ เยาวชนเปราะบางชายรักชาย ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน บ้านนิจจานุเคราะห์ จังหวัดหนองบัวลำภู มูลนิธิไทยอาทร จังหวัดขอนแก่น	76
วิถีที่เปราะบางของ เยาวชนเปราะบางเร่ร่อน ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน บ้านพักใจอุดร จังหวัดอุดรธานี	83
ก่อเกิด...เครือข่ายเยาวชนเปราะบางสร้างสุขภาคอีสาน	95
ภาคผนวก	100
<p>กว่าจะเป็น “หลักสูตรกลาง” นวัตกรรมการทำงาน กับกลุ่มแกนนำเยาวชนเปราะบาง ทำเนียบองค์กรภาคีเครือข่าย เอกสารอ้างอิง</p>	

“บทนำ”

โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกัน
เอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เป็นโครงการต่อเนื่องจากการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างศักยภาพ
องค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะเวลาที่ 1 (1 มิถุนายน 2551-31 สิงหาคม
2553) และระยะเวลาที่ 2 (1 มีนาคม 2553-20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553)
ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ผ่านศูนย์
ประสานงานเพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกณรงค์เพื่อป้องกันเอดส์ (ศรอ.)
โดยมีเอดส์เน็ต เป็นองค์กรหลัก และมีองค์กรพัฒนาเอกชนร่วม
ภาคีเครือข่าย 7 องค์กร โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนเปราะบาง
ซึ่งประกอบด้วยเยาวชนในสถานประกอบการสถานบันเทิง เยาวชนหอพัก
เยาวชนในระบบ (ในสถานการศึกษา) และนอก (ในชุมชน) ระบบการศึกษา
และเยาวชนชายรักชายพื้นที่ดำเนินการคือจังหวัดยโสธร จังหวัดกาฬสินธุ์
จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดอุดรธานี
จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการดำเนินกิจกรรมแบ่งออกเป็น
สองส่วนใหญ่ๆ คือ การดำเนินงานในระดับภาค ได้แก่ การประชุม
เชิงปฏิบัติการเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรภาคีเครือข่าย
และการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ได้แก่ การอบรมแกนนำ การเปิด
พื้นที่ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เยาวชน

กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ทักษะ สามารถป้องกันตัว และลดความเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ได้ ทั้งนี้การดำเนินงานในระยะที่หนึ่ง ถือเป็นจุดเริ่มต้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และพยายามสร้างช่องทางติดต่อกับกลุ่มเป้าหมาย โดย คัดเลือกแกนนำ มาพัฒนาองค์ความรู้เรื่องเอดส์ และศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ และข้อมูลต่างๆ โดยมีเครื่องมือคือ แนวทางหลักสูตรกลาง “รู้จักโรค รู้จักตนเอง รู้จักคุณค่า” ทั้งนี้ องค์กรพัฒนาภาคีเครือข่าย มีขั้นตอนการทำงานประกอบด้วย การอบรมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสร้างและพัฒนาศักยภาพแกนนำ ประสานภาคีในการดำเนินงาน ดำเนินกิจกรรม และประเมินสรุปบทเรียน โดยมีกิจกรรมหลักแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และลักษณะเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดค่ายเด็กให้ความรู้กับเด็กในสลัม (จำแนกตามกลุ่มเสี่ยง) ร่วมกับแกนนำ จัดกิจกรรมช่วยด้านเศรษฐกิจ (อบรมอาชีพ) สร้างการมีส่วนร่วมโดยการให้ชุมชนเป็นคณะกรรมการชุมชนดูแล/เฝ้าระวัง ในส่วนของเยาวชนในสถานประกอบการ แกนนำมีส่วนร่วมในการไปถ่ายทอดข้อมูลความรู้กับเพื่อนในสถานประกอบการ ประชาสัมพันธ์ ร่วมงานบุญประเพณี มีการให้ความรู้สองครั้งต่อปี ซึ่งครั้งที่ 2 เป็นการทบทวนฟื้นฟูความรู้ที่ให้ และการติดตามประเมินผล แกนนำที่เป็นเจ้าของสถานประกอบการ/แกนนำเยาวชนในชุมชน ซึ่งบทเรียนการทำงานอย่างหนึ่ง คือ การให้ความรู้ในสถานบันเทิง ต้องมีความกระชับ สั้น ชัดเจน และตรงประเด็น เป็นต้น กิจกรรมหลักดังกล่าวถือเป็นการต่อยอดจากโครงการระยะที่ 1 โดยโครงการระยะที่ 2 มุ่งเน้นเชิงคุณภาพด้วยการพัฒนาศักยภาพแกนนำให้ครอบคลุม ครอบคลุมทักษะทุกด้านที่จำเป็น ดังที่กล่าวข้างต้น และสร้างตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม ด้วยการกำหนดให้

แกนนำขยายผลเชิงลึกในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น...

แกนนำ 1 คน ไปขยายผลต่ออีก 10 คน ซึ่งโครงการระยะที่ 1 เป็นการเปิดช่องทางเชื่อมต่อ สร้างแกนนำ หาแนวร่วม ทั้งนี้ กลุ่มแกนนำในระยะแรกมีบทบาทหลักเป็นผู้ประสาน กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 นั้น แกนนำมีบทบาทหนุนเสริมการทำงาน ด้วยในเบื้องต้นแกนนำยังมีศักยภาพจำกัดภายหลังเมื่อดำเนินงานโครงการระยะที่ 2 มาได้ช่วงเวลานึงแกนนำที่ได้รับการหนุนเสริม พัฒนาศักยภาพการสื่อสารให้เข้มข้นขึ้นสามารถเข้ามาร่วมมีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรม อย่างไรก็ตามเนื่องจากความล่าช้าของกระบวนการจัดการ ทำให้การดำเนินกิจกรรมในบางพื้นที่ยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งนี้หัวใจการทำงานขององค์กรภาคีเครือข่าย คือ ต้องมีใจ จิตอาสา เข้าใจกลุ่มเป้าหมายสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ พัฒนาคนทำงาน หนุนเสริมการทำงานในรูปภาคี เสริมสร้างความรู้ พัฒนาทักษะซึ่งผลผลิตจากการดำเนินการช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อของเยาวชน สร้างมาตรฐานสถานบริการบันเทิง เป็นต้น

การทำงาน โครงการระยะที่ 1 จึงเป็นการเข้าถึง เข้าใจ/ได้ใจ ซึ่งในการดำเนินงานโครงการระยะที่ 2 ถือเป็นการพัฒนา ด้วยการสร้างแกนนำที่มีศักยภาพรอบด้านในการดำเนินงานป้องกันโรคเอดส์ ด้วยการให้ความรู้กับเครือข่ายเยาวชน การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรต่างๆ ในพื้นที่เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันโรคเอดส์ และด้วยความจำเพาะของกลุ่มชี้ให้เห็นว่า การให้ความรู้ในลักษณะคนต่อคนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการประเมินความรู้ที่ขาดหายหรือเข้าใจผิดและเติมส่วนที่ขาดและ

แก้ไขส่วนที่เข้าใจหรือมีความรู้ผิด ๆ รวมถึงทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลให้
สืบค้นหาคำตอบได้ในกรณีที่มีข้อสงสัยภายหลัง น่าจะเป็นวิธีการที่
เหมาะสมที่สุด ดังนั้น การสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง
จึงเป็นความจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งการเชื่อมโยงกับแหล่ง
ทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งการสนับสนุนด้านสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้งานป้องกัน
โรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบางที่เป็นกลุ่มเฉพาะนี้ประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ศูนย์ประสานงาน
เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกองค์กรเพื่อป้องกันเอดส์ (ศรอ.) ที่กรุณาให้
ทุนสนับสนุนและหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านในทุก ๆ ด้าน ขอขอบคุณ
สำหรับภาคีเครือข่ายทั้ง 7 องค์กร ที่ร่วมดำเนินงาน ซึ่งต่างเป็นกำลังใจให้
และกันตลอดมา ร่วมทุกข์และสุข ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมดำเนินงานขอบคุณ
กลไกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือในการ
ดำเนินงานแกนนำเยาวชนทุกคน ทุกพื้นที่ ที่ร่วมเติมเต็มการทำงาน
ซึ่งกันและกัน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเติบโตอย่างก้าวไปด้วยกัน

ด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่น
คณะทำงานโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กร
ในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ ในกลุ่มเยาวชน
กลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รู้จัก... Know Your
Israel

“จากความสำเร็จในก้าวแรก.. สู่ก้าวที่สองอย่างยั่งยืน”

จากผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 ได้เห็นผลเชิงประจักษ์ว่า การดำเนินโครงการโดยกระบวนการผ่านองค์กรภาคีความร่วมมือให้เกิดการทำงานในกลุ่มเยาวชนเปราะบางในภาคอีสาน ทำให้เกิดกระบวนการทำงานในกลุ่มเยาวชนในและนอกระบบการศึกษา เยาวชนพนักงานบริการในสถานประกอบการและสถานบันเทิง เยาวชนชายรักชาย (MSM) เยาวชนเร่ร่อน เยาวชนนักศึกษาในหอพัก ซึ่งเป็นกลุ่มเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ และขาดทักษะในด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์

องค์กรภาคีความร่วมมือที่ร่วมดำเนินการในกลุ่มต่าง ๆ มีวิธีการและเกิดทักษะที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างต่างกันไป ตามบริบทสังคมวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีเอดส์เน็ตสนับสนุนแนวทางหลักสูตรกลาง “รู้จักตนเอง รู้จักโรค และรู้จักคุณค่า” ซึ่งเป็นเครื่องมือให้แกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางได้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักปัญหาของโรคเอดส์ และสามารถจัดการกับปัญหา โดยมีการปรับพฤติกรรมเรื่องเพศ และรู้จักคุณค่าตนเองมากขึ้นพร้อมทั้งขยายผลสู่กลุ่มเพื่อนด้วยกัน

จากการทำดำเนินโครงการในระยะที่ 1 พบว่าเกิดการรวมกลุ่มเยาวชนเปราะบางในระดับพื้นที่ เช่น กลุ่มกุดจีบ้ำ กลุ่มหึ่งห้อย กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์สังคม ในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์กับเพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบาง นอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายภาคีความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กรที่ทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบาง และหลายองค์กรสามารถเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. เพื่อสมทบการจัดกิจกรรมให้แก่เยาวชนเปราะบาง

ด้วยผลสำเร็จของโครงการระยะที่1 นำไปสู่การพัฒนาโครงการในระยะที่2

การดำเนินโครงการช่วงเริ่มต้นการทำงานเป็นช่วงการพัฒนาเครื่องมือ=หลักสูตรกลาง สร้างคนทำงาน=แกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางเตรียมองค์กร = องค์กรที่ร่วมเป็นภาคีความร่วมมือ แม้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงของการทำงานมากพอสมควร แต่สิ่งที่สำคัญคือ การนำสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการสร้างหรือพัฒนาไว้ไปดำเนินงานต่อในระยะที่ 2 ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพให้เกิดความเข้มข้นมากขึ้น ทั้งการพัฒนาศักยภาพองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบดำเนินการ และเครือข่ายภาคีความร่วมมือในการดำเนินงานในกลุ่มเยาวชนเปราะบางเพิ่มขึ้น ที่สำคัญการพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางให้เกิดความเข้มแข็ง นอกจากนี้มีทักษะด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ยังจะต้องมีทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดและสามารถขยายผลต่อกลุ่มเพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบางได้อย่างทั่วถึง รวมถึงการพัฒนาและเผยแพร่รูปแบบ นวัตกรรม

รู้จัก...
Knowin
ไทย

การทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบางต่อผู้สนใจหรือเกี่ยวข้องไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เอดส์เน็ตและองค์กรภาคีเครือข่ายจึงเห็นความสำคัญที่จะดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง) ให้เกิดกจรป้องกันแก้ไขปัญหาเอดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบางอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) สำนักงานภาคอีสาน จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) โดยการประสานงานของศูนย์ประสานงานพัฒนารูปแบบและกลไกธรรงค์ป้องกันเอดส์ (ศรอ.) ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับกับการขับเคลื่อนการปฏิบัติการป้องกันโรคเอดส์ ในการดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกับองค์กรภาคีความร่วมมือในการดำเนินโครงการ 8 องค์กรในพื้นที่ 9 จังหวัด

องค์กรภาคีความร่วมมือ 8 องค์กร ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. เครือข่ายเด็กและเยาวชนมหาสารคาม	จังหวัดมหาสารคาม
2. มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชน	จังหวัดสุรินทร์และ
จังหวัดร้อยเอ็ด
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	จังหวัดอุบลราชธานี

4. มุลินิธิไทยอาหาร	จังหวัดขอนแก่น
5. บ้านพักใจอุดรธานี	จังหวัดอุดรธานี
6. บ้านนิจจานุเคราะห์	จังหวัดหนองบัวลำภู
7. สมาคมส่งเสริมพัฒนาการสังคม (SDA)	จังหวัดยโสธรและกาฬสินธุ์
8. มุลินิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (สำนักงานภาคอีสาน)	

มุลินิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) สำนักงาน

ภาคอีสาน และองค์กรภาคีเครือข่าย มีความมุ่งมั่นร่วมกัน

เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางใน 9 จังหวัดให้สามารถทำกิจกรรมป้องกันเอดส์และถ่ายทอดต่อสู่เพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบางโดยเน้นเรื่องความรู้ความตระหนักสามารถประเมินความเสี่ยงทักษะการปฏิเสธต่ออรอง เข้าถึงถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่น การเข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์กับเพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบาง และเยาวชนแกนนำเป็นผู้บริหารจัดการกิจกรรมเองได้

เพื่อเพิ่มและพัฒนาศักยภาพองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบดำเนินการเป็นเครือข่ายในการทำงานป้องกันเอดส์สำหรับกลุ่มเยาวชนเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรูปแบบกลไกเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีโครงสร้างที่ชัดเจน ที่จะทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบางในการเข้าถึงทรัพยากรในระดับท้องถิ่นเพื่อการป้องกันเอดส์

เพื่อพัฒนาและเผยแพร่สื่อ รวมถึงแนวทางหลักสูตรกลาง “รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า” ที่มีเนื้อหาการป้องกันเอดส์สำหรับแกนนำและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นเรื่องความรู้ ความตระหนักสามารถประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่ออรอง เข้าถึงถุงยางอนามัย

รู้จัก...
Know
Know
Know

และสารหล่อลื่น การเข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอ็ดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบางแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง เพื่อพัฒนาและเผยแพร่แนวทางหลักสูตรกลาง “รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า” รูปแบบการเข้าถึง และรูปแบบการทำกิจกรรมกับเยาวชนเปราะบางแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการที่ได้ผล

กรอบแนวคิดการดำเนินงานมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอ็ดส์ คือ ผู้รับผิดชอบหลัก

บทบาทของมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอ็ดส์เป็นองค์กรประสานภาคีเครือข่ายความร่วมมือสำหรับการดำเนินงานเรื่องเอ็ดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบาง ซึ่งองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งหมด 7 องค์กรเคยร่วมกับมูลนิธิฯ ดำเนินงานเรื่องเอ็ดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบางในช่วงที่ 1 และสำหรับความร่วมมือการทำงานดังกล่าวนั้นยังคงเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเป็นกลไกสำคัญในการเคลื่อนงานในรูปแบบเครือข่ายฯ นอกจากการประสานความร่วมมือแล้วภายใต้โครงการมูลนิธิฯ ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักยังมีบทบาทหน้าที่ตามที่องค์กรภาคีได้มอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการดังนี้

1. บริหารจัดการโครงการในภาพรวม และการบริหารงบประมาณ การจัดทำบัญชีโครงการและตรวจสอบบัญชีโครงการ
2. ติดตามและหนุนเสริมองค์กรภาคีความร่วมมือ
3. จัดทำรายงานความก้าวหน้าโครงการ
4. การพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวี/เอ็ดส์
5. การสรุปบทเรียน และเผยแพร่บทเรียนการดำเนินงานโครงการ

ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำเข้าของโครงการที่ใช้เป็นทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้โครงการมีดังนี้

ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานด้านเอดส์เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของเยาวชน อาทิ ความรู้ความเข้าใจและทักษะการสื่อสารเรื่องเอดส์และเพศ อนามัยเจริญพันธุ์ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะชีวิต **สื่อที่สร้างความตระหนักและแบบประเมินความเสี่ยง** เป็นต้น

ความรู้การบริหารจัดการโครงการ เป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานเอดส์กับกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ และเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานเอดส์ควรเข้าใจ และมีทักษะในการทำงานในเรื่องนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาคือเริ่มตั้งแต่การออกแบบโครงการ การวางแผน การแบ่งบทบาทหน้าที่ การดำเนินการติดตามหนุนเสริม การสรุปรายงาน การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และการจัดทำรายงานโครงการ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยหนุนเสริมในการผลักดันให้การดำเนินงานเอดส์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การติดตามและหนุนเสริม โดยมูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์

เป็นกระบวนการสนับสนุนทางวิชาการ และเทคนิคในการทำงานด้านเอดส์ให้องค์การภาคีความร่วมมือ และหนุนนำให้มีทักษะที่เหมาะสม โดยผ่านกระบวนการ การให้คำปรึกษาและร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งการร่วมกันแสวงหาแนวทางการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จภายใต้โครงการร่วมกัน

การสนับสนุนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย เป็นการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการให้ความสำคัญและร่วมเป็นเจ้าของการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายโดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกัน ทั้งในระดับขององค์กร ภาควิชาความร่วมมือและระดับพื้นที่ และนอกจากนั้น ภายใต้โครงการ ยังมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรภาควิชาความร่วมมือเพื่อเป็นต้นทุนเริ่มต้นในการทำงานเอดส์กับเยาวชนเปราะบางที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กระบวนการทำงาน

การประสานความร่วมมือ มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์(เอดส์เน็ต) สนับสนุนให้องค์กรผู้รับผิดชอบ 7 องค์กร และภาควิชาความร่วมมือในระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากหน่วยงานระดับนโยบายและปฏิบัติการ เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข องค์กรชุมชน เครือข่ายผู้ติดเชื้อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ได้ร่วมกันทำความเข้าใจรายละเอียดการดำเนินงานโครงการและจัดทำแผนสนับสนุนการดำเนินงานด้านเอดส์ในกลุ่มเยาวชนเปราะบางระดับพื้นที่

การพัฒนาศักยภาพองค์กรภาควิชาความร่วมมือ มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (เอดส์เน็ต) พัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อ การดำเนินงานเอดส์ให้กับองค์กรภาควิชาความร่วมมือ ที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งในเรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องเอดส์ การออกแบบแผนการดำเนินงานเรื่องเอดส์ และทักษะอื่นที่จำเป็น เพื่อให้ภาควิชาเครือข่าย เกิดความเชี่ยวชาญในการทำงานและสามารถนำไปถ่ายทอดและหนุนเสริมการ

ดำเนินงานของแกนนำเยาวชนเปราะบางในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามประเมินผล เอดส์เน็ต และองค์กรภาคเครือข่ายได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือในการติดตามประเมินผลร่วมกันโดยใช้หลักของ UNGASS คือ ด้านความรู้ ความตระหนัก การประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่อรอง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเข้าถึงถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่น

การพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนเปราะบางในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ ในท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่กลุ่มองค์กรภาคีความร่วมมือ นำความรู้และทักษะต่าง ๆ มาพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนเปราะบาง เพื่อให้มีความรู้ และ ทักษะของการเป็นแกนนำ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เรื่องเอดส์ กระบวนการออกแบบแผนการดำเนินงานเอดส์ รวมถึงความรู้และทักษะอื่นที่จำเป็นในการป้องกันเอดส์ ได้แก่ **ความรู้ ความตระหนัก สามารถประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่อรอง การถ่ายทอดต่อ เข้าถึงถุงยางและสารหล่อลื่น และการเข้าถึงข้อมูล บริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์** แล้วนำความรู้ดังกล่าว ไปขยายผลสู่กลุ่มเพื่อนเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ปลอดภัยได้

การสนับสนุนแกนนำเยาวชนเปราะบางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวี/เอดส์ เป็นกระบวนการที่กลุ่มแกนนำเยาวชนเปราะบางได้ออกแบบและดำเนินงานเอดส์ในระดับพื้นที่ เพื่อให้เข้าถึงเยาวชนเปราะบางในชุมชนและสถานที่สาธารณะต่าง ๆ โดยใช้วิธีการ และการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนมี **ความรู้ ความตระหนัก**

รู้จัก Know Your Risk

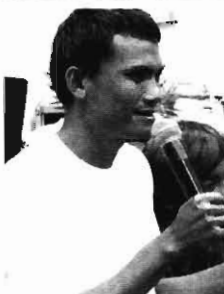

สามารถประเมินความเสี่ยงทักษะการปฏิเสธต่อรอง การถ่ายทอดต่อ
การเข้าถึงดูขงและสารหล่อลื่นการเข้าถึงข้อมูลการส่งต่อบริการด้าน
เอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีข้อมูลบริการที่จำเป็น
โดยการดำเนินงานดังกล่าวเน้นความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา
เอดส์ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ เน้นการทำงานที่เป็นการ
สื่อสารสองทาง ให้ข้อมูลรอบด้าน และมีเป้าหมายให้เพื่อนเยาวชน
กลุ่มเปราะบางมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์

เวทีพัฒนาศักยภาพการสร้างเครื่องมือกลางในการติดตามประเมินผลร่วมกัน
ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กร ในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์
ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8-9 มิถุนายน พ.ศ.2553 ณ ห้องชมพูนุสโมสตรณั์ โรงแรมต้นหว้ารีสอร์ท ตำบลในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น

เวทีประชุมแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกับองค์กรร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
 ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์
 ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง)
 20-22 สิงหาคม พ.ศ.2553 ณ ห้องมงกุฎแก้ว โรงแรมโพทะเล อ.เมือง จ.ขอนแก่น

ก่อนเข้าสู่บทเรียน..

การทำงานกับเยาวชนเปราะบาง
5 กลุ่มเป้าหมาย

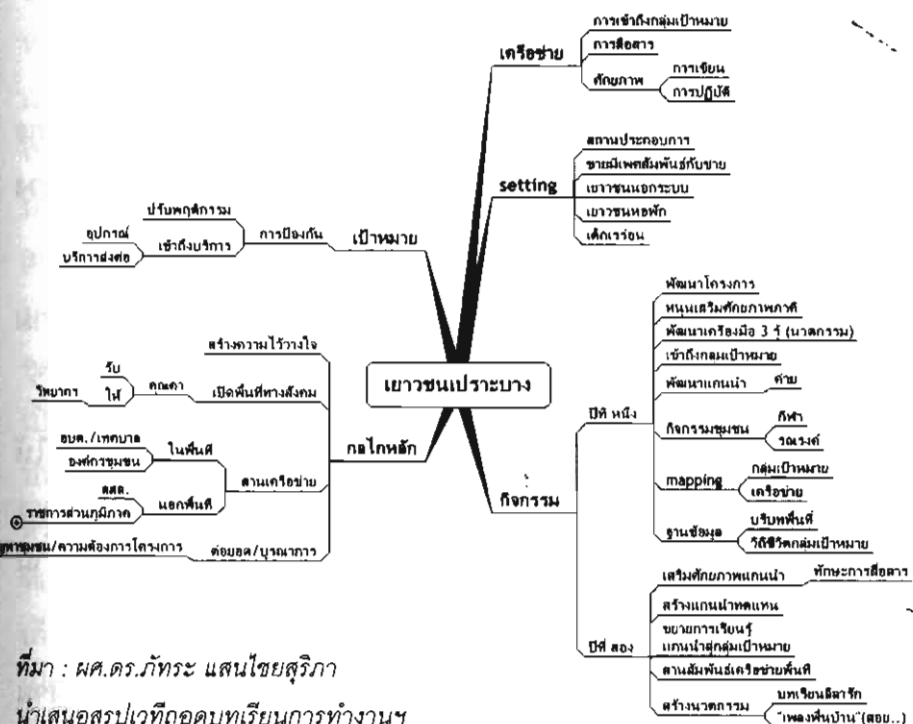

ทิพวัลย์ โมกภา

ข้อค้นพบในกระบวนการทำงานระยะเวลาร่วม 3 ปีของ โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะเวลาที่ 1 และระยะเวลาที่ 2 ได้ถูกถอดเป็นชุดความรู้ ชุดประสบการณ์การทำงาน โดยผ่าน การวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินโครงการฯ จากองค์กรภายนอกจาก เวทีถอดบทเรียนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) โดยการ ประสานงานของศูนย์ประสานงานพัฒนารูปแบบและกลไกเอดส์ป้องกัน เอดส์ (ศรอ.) จากเวทีการประชุมองค์กรภาคีเครือข่าย จากเวทีการพัฒนา ศักยภาพคนทำงานด้านต่าง ๆ และจากเวทีสรุปบทเรียนและประเมินผล การทำงานโครงการฯ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 13-14 พฤศจิกายน 2553 โดย ผศ.ดร. ภัทระ แสนไชยสุริยา จากคณะสาธารณสุข ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้อำนวยการถอดบทเรียน ได้เปิดเวที ให้คณะทำงาน และกลุ่มแกนนำเยาวชนเปราะบาง จาก 7 องค์กร 9 พื้นที่การทำงาน ซึ่งแต่ละพื้นที่ได้ทำงานกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะประกอบด้วย 1.เยาวชนกลุ่มเปราะบางนอกระบบ 2.เยาวชนกลุ่มเปราะบางนักศึกษา

ในหอพัก 3.เยาวชนกลุ่มเปราะบางในสถานบริการ 4. เยาวชนกลุ่มเปราะบางชายรักชาย 5.เยาวชนเปราะบางกลุ่มเร่ร่อนและเยาวชนด้อยโอกาส ได้ร่วมระดมสมอง อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ทัศนคติมุมมองจากคนทำงานต่อ 5 แนวทางการทำงานดังกล่าว สะท้อนสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จากกระบวนการทำงาน หลากหลายมิติทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลากหลายกลวิธี จนตกผลึกเป็นองค์ความรู้ที่นำมาเผยแพร่ แบ่งปัน โดยขอสรุปให้เห็นเป็นภาพรวม ดังนี้

ที่มา : ผศ.ดร.ภัทระ แสงไชยสุริภา
นำเสนอสรุปเวทีถอดบทเรียนการทำงานฯ

**บทเรียนการทำงานภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กร
ในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดสในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

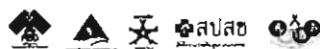
- การบริหารจัดการโครงการโดยมีองค์กรหลักในการติดตาม
และหนุนเสริมทำให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ
- การมีส่วนร่วมขององค์กรร่วมรับผิดชอบดำเนินการทำให้
การดำเนินโครงการมีความคล่องตัว เช่น รูปแบบการบริหารจัดการโครงการ
โดยมีองค์กรหลักและองค์กรร่วมรับผิดชอบทำให้เห็นบทบาทการทำงาน
ที่ชัดเจนและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเปิดโอกาสให้คนทำงาน
ได้เรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กรและระหว่างองค์กรเป็นการพัฒนาศักยภาพ
อีกช่องทางหนึ่ง

คุณค่าของโครงการ ฯ

ภายใต้โครงการ ฯ กิจกรรมมีรูปแบบที่เหมาะสม โดยมีรูปแบบกระบวนการ เริ่มตั้งแต่การค้นหาแกนนำเยาวชนเปราะบาง ฯ ร่วมดำเนินงานการติดต่ออวูรทางปัญญาให้กับแกนนำเยาวชนเปราะบาง ฯ ผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้และเติมเต็มข้อมูล เมื่อแกนนำผ่านกระบวนการอบรมหรือการติดต่ออวูรทางปัญญาเรียบร้อยแล้ว ก็จะเปิดพื้นที่เพื่อให้แกนนำได้เป็นผู้สื่อสารและถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนเยาวชนเปราะบางทั้ง 5 กลุ่ม ในระหว่างการดำเนินงานก็จะมีองค์กรพี่เลี้ยง 9 องค์กร ประกอบด้วย บ้านนิจจานุเคราะห์, มูลนิธิไทยอาทรขอนแก่น, มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชน (มสช.), สมาคมส่งเสริมพัฒนาการสังคม SDA, สมาคมศิษย์เก่าเทวชมพ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, มูลนิธิรักษ์ไทยอุดรธานี, บ้านพักใจอุดรธานี, เครือข่ายเด็กและเยาวชนจ.มหาสารคาม, มูลนิธิสยามแคร์มุกดาหาร เป็นผู้คอยให้คำแนะนำและหนุนเสริม พร้อมทั้งเป็นพี่เลี้ยงในการสรุปบทเรียนของแกนนำในการขยายผล ซึ่งในแต่ละกิจกรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเครือข่าย ฯ ตัวแทนแกนนำเยาวชนเปราะบาง ฯ ที่เน้นการสร้างแกนนำในการเป็นผู้สื่อสารและถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวีเอดส์สู่กลุ่มเพื่อนเยาวชนเปราะบาง ฯ 5 กลุ่ม ประกอบด้วย เยาวชนเปราะบางชายรักชาย, เยาวชน

รู้จัก...
Known From

เพราะบางเรื่อร่นและด้อยโอกาส,เยาวชนเปราะบางในสถานบันเทิงและสถานประกอบการ,เยาวชนเปราะบางในและนอกระบบการศึกษา,เยาวชนเปราะบางนัคศึกษาในหอพัก ดังนั้น กระบวนการของโครงการมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เน้นที่ตัวกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก แต่ก็ยังคงมีองค์กรพี่เลี้ยงคอยดูแลและให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิดแต่ไม่ตีความหมายทำกิจกรรมแทนแกนนำเยาวชน

ความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการ ฯ มี 2 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 องค์กรภาคีเครือข่าย ฯ 9 องค์กร ประกอบด้วย บ้านนิจจานุเคราะห์,มูลนิธิไทย อาทรขอนแก่น,มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชน (มสช.),สมาคมส่งเสริมพัฒนาการสังคมSDA, สมาคมศิษย์เก่าเทาชมพู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,มูลนิธิรักษ์ไทยอุดรธานี,บ้านพักใจอุดรธานี,เครือข่ายเด็กและเยาวชนจ.มหาสารคาม,มูลนิธิสยามแคร์ มุกดาหาร มีความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจาก 9 องค์กร มีความพร้อมในการร่วมดำเนินงาน พร้อมด้านทรัพยากรบุคคล คือ แต่ละองค์กรมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่จะมารับผิดชอบหรือเป็นผู้ประสานงานโดยตรงอย่างชัดเจน พร้อมด้านการดำเนินงาน เนื่องจาก ก่อนเริ่มการดำเนินงานทุกองค์กรที่เข้าร่วมดำเนินโครงการ ฯ จะมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ ฯ ร่วมกัน และแต่ละองค์กรจะเป็นผู้ออกแบบโครงการย่อย ฯ ในระดับพื้นที่ของตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน พร้อมด้านการบริหารโครงการ ฯ แต่ละองค์กรส่วนใหญ่

เป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจบริหารโครงการได้ คือ เป็นผู้จัดการหรือผู้อำนวยการที่ลงมาทำกิจกรรมหรือรับรู้ความคิดเห็นหน้าอย่างต่อเนืองผ่านเวทีร่วมกัน

ระดับที่ 2 แขนงนำเยาวชนกลุ่มเปราะบาง 5 กลุ่ม ประกอบด้วยเยาวชนเปราะบางชายรักชาย, เยาวชนเปราะบางเร่ร่อนและด้อยโอกาส, เยาวชนเปราะบางในสถานบันเทิงและสถานประกอบการ, เยาวชนเปราะบางในและนอกระบบการศึกษา, เยาวชนเปราะบางนักศึกษาในหอพัก การได้มาซึ่งแกนนำเยาวชนเปราะบางแต่ละพื้นที่นั้นมีความแตกต่างกัน แต่ที่เหมือนกันทุกพื้นที่ก็คือ ความพร้อมของแกนนำในการเข้าร่วมกิจกรรมในการดำเนินงาน มีความสนใจ มีความชอบ และมีจิตอาสาที่อยากจะเป็นแกนนำในการทำเพื่อสังคม

ความสอดคล้องและเหมาะสมกับการทำงาน

เนื่องจากก่อนเริ่มการดำเนินโครงการฯ เอดส์เน็ตและภาคีเครือข่าย ๙ องค์กร จะมีการประชุมและร่วมวางแผนงานร่วมกัน พร้อมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความรุนแรงของพื้นที่ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็จะมีสถานการณ์ปัญหาและความรุนแรงที่แตกต่างกันไป ดังนั้นในแต่ละพื้นที่จึงมีบริบทและกลุ่มเป้าหมายในการทำงานที่แตกต่างกันไป ในพื้นที่ จ.กาฬสินธุ์และยโสธร นั้นพบว่าประเด็นความรุนแรงและสภาพแวดล้อมที่กำลังเป็นประเด็นที่ต้องรีบแก้ไขคือ การทำงานกับเยาวชนในสถานบันเทิงและสถานประกอบการ พื้นที่มหาสารคามและอุบลราชธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นการศึกษา ก็พบว่า ปัญหาที่รุนแรงคือ ปัญหาเยาวชนนักศึกษาในหอพักที่มีความเปราะบางต่อการเข้าถึงข้อมูลและทัศนคติ

รู้จัก... (คนค่า) Know (know) (รู้)

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันเอชไอวีเอดส์ พื้นที่ขอนแก่นและหนองบัวลำภู มองว่าประเด็นเยาวชนชายรักชายมีความรุนแรงของปัญหา พื้นที่ จ.สุรินทร์ และ จ.ร้อยเอ็ด เป็นต้น

คุณค่าที่ได้จากการทำงาน

การทำงานที่มากกว่าการทำโครงการคือ ความเป็นพี่น้อง ความสัมพันธ์อันดีที่พี่น้องไม่ใช่เพียงเพื่อการทำงานตามโครงการ ๆ เท่านั้น แต่ยังเกิดการเกื้อหนุนและการหนุนเสริมซึ่งกันและกันแบบไม่เป็นทางการ และนอกจากนั้นจากการทำงานสิ่งที่เจ้าหน้าที่ได้รับโดยตรงคือ การทำงานกับเยาวชนเพราะบางที่เจอกับปัญหาที่ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเอดส์อย่างเดียว แต่ยังได้ช่วยเหลือด้านจิตใจให้กับกลุ่มเป้าหมายได้มีความสุข เช่นในพื้นที่ จ.อุดรธานีที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนเร่ร่อน และด้วยโอกาส พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับการยอมรับจากเพื่อนในสังคมและเข้าใจในความเป็นตัวตนของกลุ่มเป้าหมายและให้โอกาสกับพวกเขา หรือจะเป็นกลุ่มเยาวชนเพราะบางนอกระบบ ที่ถูกมองว่าเป็นตัวปัญหาของสังคม ที่ๆ วันๆ จะถูกมองว่าไม่ทำอะไรเลย สร้างแต่ปัญหา ได้ถูกมองใหม่จากสังคมว่าสามารถทำงานช่วยสังคมได้ และได้รับการยอมรับจากสังคมในชุมชนนั้นเพิ่มมากขึ้น สำหรับคนทำงานนี่คือคุณค่าที่ได้รับจากการทำงานกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งมันมากกว่าผลงาน แต่มันคือคุณค่าที่ได้ทำงาน

สิ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากโครงการฯ ประกอบด้วย ประโยชน์ที่ได้รับเป็นความรู้ ทักษะ และประโยชน์ที่ได้รับเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น ประโยชน์ที่ได้รับเป็นความรู้ ทักษะ คือ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน เอชไอวี/เอดส์ ทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และสำหรับเป็นสิ่งของก็ได้จะเป็น ถุงยางอนามัย สมุด ปากกา เป็นต้น แต่ถ้าจะกล่าวถึงคุณค่าที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากโครงการฯ ก็จะเป็นเรื่องคุณค่าจากการที่กลุ่มเป้าหมายได้เป็นแกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางได้ ถ่ายทอดความรู้ สื่อสาร ให้กับเพื่อนที่ยังไม่รู้ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับฉนวนป้องกันโรคเอดส์ และได้เป็นคนหนึ่งที่ถูกคนมาช่วยกันแก้ไขปัญหาของสังคมร่วมกัน

สิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนและสังคม

จากการทำงานสังคมและชุมชนได้รับประโยชน์จากการที่แกนนำกลุ่มเป้าหมายได้นำความรู้เกี่ยวกับการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ ไปทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายในสังคม และชุมชน คือ มีกิจกรรมรณรงค์ถ่ายทอดความรู้ให้กับสาธารณะได้ตื่นตัวและเข้าใจ มีการทำงานเชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง การทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีนามัย, องค์การบริหารส่วนตำบล, โรงเรียน, วัด ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเอชไอวีเอดส์ ภายในสังคมและชุมชนของตนเอง ดังนั้น ผลที่ได้รับจากโครงการฯ โดยตรงคือ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนเปราะบางฯ โดยตรงในพื้นที่

รู้กัน...
Known
Know
รู้

จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีเอดส์เพิ่มมากขึ้นมีทักษะในการป้องกันตนเอง ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตนเองและสังคม

นวัตกรรมการป้องกันเอดส์ที่ยั่งยืน

1. แกนนำ เป็นแกนนำที่เป็นผู้ที่ทำกิจกรรมต่อและพัฒนาเป็น คนทำงานในพื้นที่ โดยการสอดแทรกเรื่องการป้องกันเอดส์ลงไปในชีวิตประจำวันของแกนนำด้วย ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลในการป้องกันตนเองได้ แม้ว่าจะไม่มีองค์กรทำงานในพื้นที่แล้วก็ยังคงเกิดความต่อเนื่อง และทั้งนี้แกนนำเองก็เป็นคนที่อยู่ในกลุ่มหรือชุมชนเป้าหมายอยู่แล้ว

2. ในการทำงานเยาวชนเปราะบาง ค้นพบวิธีการทำงานใน 3 แนวทางการเข้าถึงเยาวชนเปราะบาง คือ

3. การทำงานผ่านแกนนำเยาวชนเปราะบางด้วยกัน peer to peer จะสามารถทำให้เข้าถึงเยาวชนเปราะบางได้

4. การทำงานผ่านภาคีเครือข่าย (เครือข่ายคนทำงาน และ เครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่) สามารถตอบใจทัยได้ว่า หากเยาวชนเปราะบางที่ทำงานไม่อยู่ที่เดิม แต่ยังมีคนทำงานอยู่

5. ใช้หลักสูตรกลาง “รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า” เพื่อไปถึงกลุ่มเป้าหมาย เพราะเป็นหลักสูตรที่ทำให้เขารู้จักคุณค่าตนเอง โรคที่เข้ามา และคุณค่าที่เกิดขึ้น

“ชีวิตบนเส้นทางสี่เทา เยาวชนเปราะบางนอกระบบ”

องค์กรดำเนินงาน :

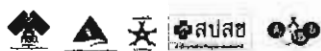
มูลนิธิส่งเสริมสุขภาพชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด-จังหวัดสุรินทร์

สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์

มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชนและองค์กรชุมชนที่ประกอบด้วยตัวแทนจาก อบต. อสม.กลุ่มต่างๆในชุมชนและผู้นำรวมถึงตัวแทนจากเยาวชนในพื้นที่ร่วมกันประเมินสถานการณ์ความเปราะบางในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและปัญหาเอชไอวี มีสถานการณ์สำคัญ คือ วัยรุ่นชายส่วนใหญ่ไม่เรียนหนังสือ ตีแม่เหล้า เทียว มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ในขณะที่วัยรุ่นหญิงต้องดูแลครอบครัว ไม่ค่อยพูดคุยเรื่องเพศ เก็บตัวและไม่เท่าทันกับโลกกว้าง ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทางเพศต่อเนื่อง มีท้อง แท้ง มีสถานการณ์จับคู่ให้แต่งงานมากขึ้นเพราะวัยรุ่นหญิงชายมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน หรืออยู่ในวัยเรียนต้องหยุดเรียนมาแต่งงาน ส่งผลให้ไม่ได้เรียนต่อ ขาดความรู้เรื่องการคุมกำเนิด มีบุตรตั้งแต่อายุน้อย และบางคนติดเชื้อเอชไอวีเริ่มป่วยเมื่อช่วงอายุสู่วัยกลางคน วัยรุ่นหญิงที่ต้องการหรือจำเป็น

รู้กัน
Known
150

ต้องได้รับข้อมูลและบริการด้านการคุมกำเนิด กลับไม่สามารถหาข้อมูลหรือไปใช้บริการได้ เพราะเกรงจะถูกสังคมนิติตราว่ามีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม สถานการณ์ข้างต้นนี้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความประะบางต่อการรับเชื้อเอชไอวีที่สูงขึ้น

รูปแบบในการทำงานป้องกันเอดส์

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย วิธีคิด กระบวนการทำงานวิธีการโครงการใช้รูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ เช่น การวางแผน การตั้งเป้าหมายร่วมกันเรียนรู้วัตถุประสงค์โครงการและกิจกรรมย่อยแต่ละกิจกรรม ประเมินสถานการณ์การทำโครงการหรือกลุ่มเป้าหมายซึ่งจะสามารถทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ลดการเกิดอุปสรรคต่าง ๆ ได้เมื่อมีดำเนินการ เช่น ก่อนดำเนินงานคณะทำงานได้วางแผนงานร่วมกับกลุ่มผู้ปกครองแกนนำเยาวชนทราบว่าเยาวชนในพื้นที่มีความขัดแย้งกันและหากจะจัดกิจกรรมโดยเป็นตัวแทนแต่ละหมู่บ้านมาร่วมกิจกรรมจะเกิดปัญหาและเยาวชนหลายคนจะไม่มาเข้าร่วมจึงต้องแยกจัดเป็นโซนโดยมีข้อมูลจากผู้ปกครองว่าโซนกลุ่มใดเข้าร่วมด้วยกันได้ กลุ่มไหนต้องการจัดเพียงลำพัง เป็นต้น

วิธีการเข้าถึง-วิธีการทำงานกลุ่มเยาวชนเปราะบางนอกระบบ

1) การศึกษาเรียนรู้ของเยาวชนกลุ่มเปราะบางที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการก่อนดำเนินงาน เพื่อเกิดความเข้าใจสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น อาชีพ ระดับการศึกษา ค่านิยมในกลุ่มเยาวชน วิถีชีวิตทั่วไปในแต่ละวัน สภาพของครอบครัว เป็นต้น ในพื้นที่ช่วงของฤดูกาลทำนาหรือปลูกอ้อย ตัดอ้อย เยาวชนจะรับจ้างและไม่อยู่ในหมู่บ้านช่วงกลางวัน แต่ตกเย็นจะจับกลุ่มดื่มสุราเล่นกีฬาบ้างเพื่อผ่อนคลายดังนั้นเข้าหากกลุ่มเป้าหมายนี้ต้องยืดหยุ่นเรื่องเวลา

2) การทำงานแบบคู่ขนานหรือสร้างเครือข่ายที่แวดล้อมตัวเยาวชนนอกระบบโรงเรียน เพื่อสามารถเข้าถึงและส่งต่อได้ ควรมีการดำเนินกิจกรรมกับผู้ปกครองหรือผู้นำในชุมชนประกอบไปพร้อมกับการทำงานกับเยาวชน คนเหล่านี้จะเป็นสะพานเชื่อมให้คนทำงานเข้าถึงตัวของเยาวชนได้ง่ายขึ้น

3) การค้นหาและสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เยาวชนแกนนำ เพื่อแกนนำเยาวชนสามารถชักชวนเพื่อนเข้ามาร่วมกิจกรรมได้จำนวนมากขึ้น หัวหน้ากลุ่มจะชักชวนเพื่อน ๆ ในกลุ่มเข้ามาเรียนรู้ นอกจากนี้การสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้กับเยาวชนต้องมีฐานคิดของการเคารพความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน คนทำงานต้องเชื่อใจและเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ไม่ด่วนตัดสินพฤติกรรมทางลบที่เขาแสดงออกก่อน

รู้จัก...
Know
เรา

4) การทบทวนการทำงานและปรับทัศนคติของคนทำงานให้เป็นเชิงบวก เพื่อช่วยให้การทำงานที่เข้าถึงเยาวชนได้นั้นไม่เกิดการหยุดชะงักเมื่อเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ไม่มองว่าเรื่องเยาวชนรวมกลุ่มกันเป็นเรื่องยาก ต้องทดลองทำก่อน การสร้างสัมพันธ์กับเยาวชนอาจเป็นไปได้โดยไม่ราบรื่น ก็ควรทบทวนการทำงานของตนเองหรือใช้กลไกอื่นช่วย เช่น คนที่สามารถทำได้หรือเครือข่ายอื่นๆในชุมชน เป็นต้น

5) การใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นเครื่องมือเชื่อมต่อประสานงาน เช่นงานบุญประเพณี เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนและประสานเยาวชนได้ เนื่องจากช่วงที่ชุมชนมีงานบุญมักมีการรวมกลุ่มของเยาวชนจำนวนมากเกิดขึ้นในชุมชน คนทำงานสามารถใช้สถานการณ์นี้เข้าถึงหรือทำงานรณรงค์ประชาสัมพันธ์ได้

6) การสร้างอาสาสมัครโครงการทั้งจากส่วนที่เป็นเยาวชนเอง กลุ่มผู้ปกครอง ผู้นำในชุมชน เพื่อช่วยให้เกิดการประสานงานได้ต่อเนื่อง เพราะบางครั้งเยาวชนที่เข้ามาเป็นแกนนำโครงการไม่อยู่ในพื้นที่ แต่โครงการสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆต่อเนื่องได้ ด้วยการประสานและช่วยเหลือจากอาสาสมัครในชุมชน

7) ทำงานตามความต้องการของกลุ่มเยาวชนเป็นสำคัญ ช่วยให้เยาวชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่น การนัดพบกลุ่มเยาวชนตามสถานที่ที่เป็นความต้องการของกลุ่ม เพื่อให้เยาวชนรู้สึกสะดวกใจในการเข้าร่วม หรือการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการ เยาวชนนอกระบบโรงเรียนมักจะไม่สะดวกเขียนหนังสือหรือนำเสนอประเด็นให้เพื่อนแลกเปลี่ยนนักก็ปรับเปลี่ยนให้รูปแบบอื่น

เยาวชนกลุ่มนี้มักใช้แรงงานและชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่
ช่วงเรียนรู้อาจสามารถจัดเวลาให้พักสูบบุหรี่บ้างเพื่อให้เขาได้ผ่อนคลาย
เพราะว่าเขารู้สึกอึดอัด อาจจะส่งผลให้เขาไม่กลับมาเข้าร่วมกิจกรรม
กลุ่มอีก

8) ใช้หลักการยืดหยุ่นของคนทำงาน ปรับประยุกต์ตามสถานการณ์
ที่เป็นอยู่ เพื่อความคล่องตัวและได้ใจเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องการของ
การทำกลุ่มอบรม การจัดวันนัดพบหากเยาวชนต้องการวันหยุดเพราะ
รอเพื่อนส่วนหนึ่งที่ทำงานจันทร์ถึงศุกร์ได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วย ก็ต้องจัด
ให้แม้ว่าเป็นวันหยุดงานหรือวันพักผ่อนของคนทำงาน

9) ให้การสนับสนุนเยาวชนในกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการ
พัฒนาความรู้เรื่องเอชไอวีเอดส์ด้วย เพื่อให้เยาวชนรู้สึกว่าเขาเองมี
ศักยภาพ มีพื้นที่การแสดงออกในความเป็นตัวตนเป็นการเสริมคุณค่า
ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องได้ เช่น การสนับสนุนอาชีพเสริมหรือ
การกีฬาที่เขาชอบ

10) วางแผนการประสานงานกลุ่มเยาวชนร่วมกับแกนนำเยาวชน
เป็นที่ยอมรับว่าไม่มีใครรู้ปัญหาได้ดีเท่ากับคนที่อยู่กับปัญหาเอง หรือ
คนทำงานไม่สามารถทำงานได้สำเร็จหากไม่เข้าใจหรือให้กลุ่มเป้าหมาย
ได้ดำเนินการด้วย การวางแผนเพื่อเข้าถึงเยาวชนกลุ่มเปราะบางนี้จะ
สามารถรู้กลไก การเคลื่อนไหว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายต้อง
ให้เยาวชนร่วมวางแผน จะทำได้ดีหากเป็นการวางแผนที่ผ่านการเยี่ยมบ้าน
ลงชุมชน พบกันแบบกันเองที่สนามกีฬาหรือในกลุ่มเยาวชนที่ทำกิจกรรม
ต่างๆในชีวิตประจำวัน

ผลลัพธ์ตามเป้าหมายโครงการ

1. แกนนำเยาวชน มีทักษะชีวิตความเป็นแกนนำ คือมีความมั่นใจ กล้าพูดคุยถ่ายทอด แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเวลาทำกิจกรรมได้ และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปขยายผลสู่กลุ่มเพื่อนเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ได้

2. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนเปราะบางนอกระบบ มีความรู้ ความตระหนัก สามารถประเมินความเสี่ยง มีทักษะการปฏิเสธต่อร่อง เข้าถึงถุงยางและสารหล่อลื่น เข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 90 บอกว่าการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์สามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้ การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกันกับใครก็ตามนั้น เป็นการเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ทุกคน บอกว่าหลังจากที่ได้รับความรู้เรื่องเอดส์มีผลต่อการตัดสินใจใช้ถุงยางอนามัยของตนเอง

3. เกิดการประสานงานและการระดมทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ต.ด่าน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ สนับสนุนในการทำงาน เพื่อการป้องกันเอดส์สำหรับเยาวชนกลุ่มนอกระบบการศึกษา หรือการพัฒนาเป็นแผนงานสำหรับการป้องกันเอดส์ในกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่

มีนา ดวอราซี

บทเรียนจากการทำงานโครงการเยาวชน เปราะบางจังหวัดสุรินทร์

1. ในการประสานงานกับชุมชนเพื่อเข้าถึงกลุ่มเยาวชนเปราะบาง
นอกระบบโรงเรียน พบว่าสามารถดำเนินการได้หลายช่องทาง เช่น การ
เข้าไปหากลุ่มแกนนำเพื่อน หัวหน้ากลุ่ม/แก๊ง ซึ่งก็ต้องแสวงหาข้อมูล
เหล่านี้ให้ได้ก่อนการประสาน เพราะเยาวชนกลุ่มนี้มักจะมีคนที่เขาให้
ความเชื่อมั่นหรือศรัทธาอยู่ในชุมชน ซึ่งสามารถเรียกหากกลุ่มพวกเขา
ได้หากชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือ หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนา/ช่วยงาน
บุญประเพณีต่าง ๆ นอกจากนี้การประสานงานเพื่อเข้าถึงเยาวชนสามารถ
ทำไปได้พร้อมกับการจัดกิจกรรมกับกลุ่มผู้ปกครอง

2. การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนกลุ่มเปราะบาง
นอกระบบโรงเรียนให้สามารถสื่อสารการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ให้ได้นั้น
ไม่เพียงให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษาและเอดส์แต่ต้องหา
กิจกรรมที่เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับเยาวชนด้วย หรือกิจกรรมที่สามารถ
ปรับวิธีคิดหรือเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้ :

3. การดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นเป้าประสงค์ที่ต้อง
การมุ่งพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ แต่ในระหว่างทางเดินหรือกระบวนการ
ทำงานให้บรรลุเป้าประสงค์มักพบเจอกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีใช้กลุ่มเป้าหมาย
หลักของโครงการ ที่คณะทำงานเห็นว่ามีคามจำเป็นในการเรียนรู้เรื่อง

รู้ก็... Know
ไม่รู้ก็... Know
รู้ก็... Know

เอชไอวีเอดส์เพื่อที่จะเกิดความปลอดภัยจากวิถีเพศในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชนในโรงเรียนในพื้นที่ เยาวชนที่อยู่ในสถานประกอบการฯ อย่างไรก็ตาม คณะทำงานเน้นกระบวนการเรียนรู้เชิงลึกกับเยาวชนเปราะบางนอกระบบเป็นกลุ่มแรกและมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5. คณะทำงานโครงการเรียนรู้ว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมช่วย ลาว เขมร ที่มีความเชื่อและมีประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิม คือวิถีชีวิตที่สามารถนำมาเชื่อมโยงให้เยาวชนได้วิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าหรือทุนสังคม เป็นสิ่งดีที่มีอยู่สามารถสร้างคุณค่าให้ตนเองได้

6. กลุ่มเยาวชนเปราะบางนอกระบบโรงเรียนของตำบลด่านอำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ใน 18 หมู่บ้าน มีสถานการณ์ที่น่ากังวลใจได้แก่ เยาวชนมีความขัดแย้งกันระหว่างหมู่บ้าน มีการแบ่งโซน แบ่งกลุ่ม หากจะเข้ามาร่วมกิจกรรมรวมทั้งตำบลไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะอาจเกิดปัญหาที่อความรุนแรงตามมา คณะทำงานโครงการจึงได้วางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการหลีกเลี่ยงจัดกลุ่มเยาวชนที่มีความขัดแย้งกันให้มาพบกัน ซึ่งผู้ที่ให้ข้อมูลได้ดีที่สุดคือ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน เนื่องจากที่ผ่านมามีงานได้จัดการไกล่เกลี่ยยุติความขัดแย้งมาหลายครั้งแล้ว การทำงานกับเยาวชนจึงต้องศึกษาเบื้องหน้าเบื้องหลังของเยาวชนแต่ละกลุ่มด้วย

7. สัดส่วนของเยาวชนนอกระบบโรงเรียนของแต่ละหมู่บ้านจะมีแตกต่างกันมาก บางหมู่บ้านมีเพียง 5-10 คน บางหมู่บ้านมีถึง 60 คน การคัดเลือกแกนนำเยาวชนให้มีในทุกบ้านในบางครั้งก็เป็นไปได้ยากเนื่องจากเยาวชนมีสถานการณ์ปัญหาที่ขัดแย้งกันอยู่ ดังนั้นโครงการจึงดำเนินการ

รูปแบบสัญญาณ และเดินทางจัดกิจกรรมซ้ำกับกลุ่มเป้าหมายของหมู่บ้าน
ต่างๆ

8. พบว่าการถามตอบปัญหาเรื่องเพศและเอชไอวีเอดส์ช่วยให้
เยาวชนกลุ่มนอกระบบโรงเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น เนื่องจากเป็นการ
ตอบข้อสงสัยที่อาจกังวลใจมานาน และเป็นการตอบโต้กับสิ่งที่เขาเอง
ต้องการรู้ ดังนั้นการให้ความรู้แบบตรงไปตรงมา เช่น การเปิดโอกาส
ให้ถามตอบแบบที่เขาสามารถที่จะถามอย่างปลอดภัย เช่น การเขียน
ลงกระดาษเปล่า, การรวบรวมคำถามในกลุ่มย่อย, การเปิดโอกาสให้ถาม
บวกกับความพร้อมของเยาวชนซึ่งอาจไม่ใช่ช่วงเวลาในเวทีอบรมแบบ
ทางการ ก็จะช่วยสร้างความเข้าใจและตระหนักได้

อติสรา สิ้นสอน

คุณค่าที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

“ความทรงจำที่ดี...” เมื่อเริ่มเข้ามาทำงานในมูลนิธิเพื่อสุขภาพ
ชุมชนก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวเอง โดยเฉพาะ
ความคิดความเชื่อหลายเรื่องที่เคยก่อนไม่เคยตั้งคำถามหรือให้ความ
สนใจ เช่น เรื่องเพศ เรื่องความเท่าเทียมหญิงชาย ศักดิ์ศรีของมนุษย์
การให้คุณค่าตัวเองและคนอื่น ฉันได้มาช่วยพี่ๆ ทำกิจกรรมกับกลุ่ม
เยาวชนนอกระบบฯ ที่ชายแดน เรียนรู้ว่ากลุ่มเยาวชนที่นี่มีความเสี่ยง
หลายเรื่อง ทั้งเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย ทักษะการใช้ชีวิต เยาวชน
กลุ่มนี้ตั้งแต่เดิมฉันเคยคิดว่าน่ากลัวจากการประเมินภายนอกพบว่าส่วนใหญ่
ดื่มเหล้า แต่งตัวเหมือนนักเลง หน้าตาดี แต่เมื่อมาสัมผัสจากการ

รู้จัก...
Know
Ira

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำกิจกรรมด้วยกันกลับพบว่าเยาวชนกลุ่มนี้เป็นคนน่ารัก และจิตใจดี พวกเขาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แม้ว่าบางคนตอนแรก ที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อต้องการเงินค่าเดินทางเพื่อนำไปดื่มสุราก็ตาม แต่เขาก็ได้รับความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตได้ทั้งช่วยคุยกบอกเพื่อน ๆ ในเรื่องเอดส์ และต่อมาก็เห็นความเป็นใจอาส่าของเขามากขึ้น ความประทับใจที่ฉัน ได้รับมีหลายเรื่องแต่เรื่องหนึ่งทำให้ฉันได้คิดถึงศักดิ์ศรีและการเรียนรู้ ของคนคือเรื่องของเยาวชนคนหนึ่ง (ใน 2-3 คน) ที่มีกลิ่นแอลกอฮอล์ ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมประชุมกลุ่ม พวกเราให้การต้อนรับเขาเป็นอย่างดี ดูแลเรื่องการลงทะเบียน พูดคุยอย่างกันเองโดยไม่ตำหนิ เมื่อร่วม กระบวนการในการประชุมเยาวชนคนนี้เริ่มต้นพูดแทรกลักษณะที่ล้อเลียน เพื่อน ๆ ที่แลกเปลี่ยน ทำให้เพื่อนในกลุ่มไม่มีสมาธิเพราะหันมาหัวเราะ สนุกด้วย พี่มินาก็ไม่ได้ว่าอะไร หันไปยิ้มและเดินไปสัมผัสเขาบอกให้ช่วย เจ็บบ้างอย่างอารมณ์ดี ก็ช่วยได้บ้างแต่เมื่อเป็นลักษณะเดิมอีกครั้ง คำล้อเลียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ประชุมพี่มินาก็หยิบยกมาเป็นประเด็นให้ ทุกคนได้เรียนรู้ต่อ ทำให้ฉันเห็นถึงทักษะการเชื่อมประเด็นและช่วยสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี มีตอนหนึ่งที่พี่พูดคุยเรื่องการดื่มเหล้าก่อนเข้า ร่วมกิจกรรมให้ทุกคนทราบด้วยทำที่ปกติว่าทางผู้จัดไม่ห้ามหรือไม่โกรธอะไร แต่ให้เราได้ช่วยกันทำให้การเรียนรู้ของพวกเรามีประสิทธิภาพที่สุดซึ่ง ทุกคนก็รู้ว่าเราต้องทำอะไรบ้างก่อนเข้าร่วมหรือขณะที่เข้ามาร่วมต้อง ช่วยกันอย่างไร ..พี่ตั้งเป็นคำถามให้ทุกคนคิดแต่ไม่มีคำตอบ ดูทุกคนก็ พยักหน้าเข้าใจรวมทั้งเยาวชนที่ดื่มด้วย .. หลังจากนั้นจากที่ฉันเข้าร่วม กิจกรรมกับเยาวชนนอกระบบฯกลุ่มนี้ไม่ว่าครั้งไหนก็ไม่พบว่าเยาวชน คนนั้นที่เคยมีกลิ่นเหล้าและเคยรบกวนเพื่อนเป็นแบบเดิมแต่กลับมีท่าที

ที่สงบสติ ตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงเป็นความประทับใจ
ของฉันและได้เรียนรู้ว่าทุกคนก็มีศักดิ์ศรี เรียนรู้เป็น ไม่จำเป็นต้องบอก
สอนหรือตัดสินเลย (บันทึกอาสาสมัครมูลนิธิฯ..30 กรกฎาคม 2553)

เยาวชนเปราะบางนอกระบบในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

เยาวชนตำบลทุ่งกุลา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นกลุ่ม
เปราะบางเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย และเปราะบางต่อการใช้
ความรุนแรงโดยเฉพาะเยาวชนชายที่เป็นกลุ่มนอกระบบการศึกษามีการ
ตั้งกลุ่มแก๊งแต่ละหมู่บ้านและมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทการใช้ความรุนแรง
ทางเพศ เป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมประเพณีเรื่องเพศวางกรอบปฏิบัติร่วมกัน
แบบวัฒนธรรมเดิม เช่น เรื่องเพศเป็นเรื่องปกปิดสำหรับหญิง ส่วนพื้นที่
เรียนรู้เรื่องเพศของผู้ชายมีมากกว่าและสามารถแสดงออกได้โดยสังคม
ยอมรับ เยาวชนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีผลกระทบ
จากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเรียนได้แก่ ท้องไม่พร้อม แห้ง ความรุนแรง
ทางเพศ ครอบครัวแตกแยก การมีเพศสัมพันธ์กันไม่มีการป้องกัน
เนื่องจากมีความเชื่อเดียวกันที่ว่าเชื้อเอชไอวีเป็นเชื้อที่อยู่ในกลุ่มที่ชาย
บริการทางเพศหรือกลุ่มเสี่ยงเท่านั้น

รู้จัก...
Know
Know
Know

รูปแบบในการป้องกันเอดส์

โครงการมีรูปแบบกิจกรรมที่จะสร้างแกนนำเยาวชนและขยายผลต่อไปยังเยาวชนกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ ในพื้นที่โดยส่งเสริมให้เยาวชนได้สื่อสารเรื่องเพศกับกลุ่มเพื่อน เช่น ทำวงสนทนา เวทีรณรงค์สาธารณะ แก่ชุมชน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นี้ต้องยืดหยุ่น และจัดกิจกรรมเข้าถึงด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับพฤติกรรม รูปแบบการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย มีเวทีสร้างการเข้าถึงถุงยางอนามัย และเปิดพื้นที่ปลอดภัย “ห้องเรียนวัยใส” สำหรับเยาวชน เพื่อเข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

วิธีการเข้าถึงกลุ่มเยาวชน

ต้องทำให้เยาวชนกลุ่มนี้เห็นประโยชน์ และคุณค่าในตนเอง เรื่องทักษะชีวิตที่จำเป็นต้องสอดแทรกอยู่ตลอดระหว่างการทำกิจกรรม จัดกิจกรรมโดยให้เยาวชนมีบทบาทในการร่วมคิดและร่วมดำเนินการอย่างเต็มที่ ต้องมีความจริงใจ และใส่ใจ ในการพูดคุยกระตุ้นให้เยาวชนป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยรวมถึงเรื่องพฤติกรรมการใช้ชีวิตควรพบปะกลุ่มเป้าหมายเป็นประจำ เพื่อสร้างความไว้วางใจ และเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชนจะสร้างอาสาสมัครแกนนำเยาวชนในกลุ่มโดยลงพื้นที่ไปพักที่ชุมชนและสร้างความเข้าใจกับผู้นำผู้ปกครองของเยาวชน จากนั้นไปพบกลุ่มเยาวชนที่มีการพบกันโดยธรรมชาติที่บ้านหัวหน้าเยาวชนทำการพูดคุยใช้สร้างสัมพันธ์และพาทำกิจกรรมในโครงการและนอกโครงการ แกนนำเยาวชนที่ประสานเพื่อนจะประสานกับมูลนิธิอย่างต่อเนื่องและรายงานสถานการณ์ของกลุ่มเยาวชนให้ทราบเป็นระยะ ทำให้การเข้าถึงกลุ่มเป็นไปได้โดยง่ายยิ่งขึ้น

บรรณาธิกา

บทเรียนการทำงานกับเยาวชนนอกระบบโรงเรียน

* พบว่าหากต้องการจัดกิจกรรมกับเยาวชนในระดับตำบลต้องประสานให้พบกัน ณ สถานที่ศูนย์กลางมากกว่าที่จะเป็นจุดพบในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง เพราะเยาวชนส่วนใหญ่จะมีความคุ้นเคยและขัดแย้งกันในแต่ละกลุ่ม หากมีการนัดกลุ่มเยาวชนที่โซนหนึ่งของตำบลแต่ต้องการพบแกนนำเยาวชนจากทุกหมู่บ้านจะเป็นไปยากในความร่วมมือ

* เยาวชนกลุ่มเปราะบางนอกระบบการศึกษาในพื้นที่นี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีหญิงปะปนมาบ้างแต่น้อยกว่า เนื่องจากวิถีของวัฒนธรรมทางเพศในชุมชนนั้นเปิดความเป็นอิสระให้กับชายมากกว่าหญิง ลูกชายส่วนใหญ่อยากเรียนก็จะได้เรียนเมื่อรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่ต้องการเรียนต่อก็ออกมาเรียนนอกระบบหรือใช้ชีวิตอย่างอิสระในชุมชนได้ การสื่อสารเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้จักคุณค่าตนเอง และมีทักษะชีวิตในการป้องกันตนเอง เช่น รู้จักต่อรอง ปฏิเสธเมื่อมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อมได้นั้น พบว่าไม่มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชายนัก เนื่องจากส่วนใหญ่เวลามีเพศสัมพันธ์นั้นฝ่ายชายมักเป็นฝ่ายรุก การต่อรองปฏิเสธจึงตกเป็นของหญิงมากกว่า แต่โครงการได้ปรับการสื่อสารให้เยาวชนชายเกิดความรู้สึกเห็นถึงความสำคัญและได้ฝึกทักษะการต่อรองปฏิเสธได้ โดยการสมมติเหตุการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

รู้จัก...
Know
Know
Know

โดยที่เพศชายที่เป็นกะเทยส่วนใหญ่ในชุมชนมักมีพฤติกรรมทางเพศแบบ
รุกด้วย และอาจเข้ามามีเพศสัมพันธ์กับเยาวชนชายได้ แก่นนำเยาวชน
ชายที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้จึงได้แลกเปลี่ยนประเด็นนี้อย่างมีส่วนร่วม

* พบว่าส่วนใหญ่เยาวชนจะติดนูหรีและตีหมเหล้าประจำ ในขณะที่
เรียนรู้มักจะขอเวลาในการออกมาสูบบุหรี่บ่อยครั้ง หลายครั้งที่ได้เรียนรู้
จากวิทยากรแล้ว กลับมาทบทวนอีกครั้งห่างกันประมาณ 20-30 นาทีก็
พบว่าลืมสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว ซึ่งอาจเป็นเพราะเยาวชนเองไม่ได้ใช้หลักการ
ในการวิเคราะห์และขบคิดบ่อย ๆ กับข้อมูลความรู้ ประกอบกับใช้สาร
เสพติดที่มีผลกระทบต่อระบบการทำงานของสมองด้วย ดังนั้นบางทีคณะ
ทำงานเองก็ให้ความรู้มากกว่าการชวนวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับ
เงื่อนไขเช่น ระยะเวลา / การเรียนรู้ของเยาวชน เป็นต้น

* การจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันเอดส์ร่วมกับชุมชนใน
งานบุญประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และ
ประชาสัมพันธ์งานเอดส์ของแก่นนำเยาวชนและโครงการได้เป็นอย่างดี
แต่สิ่งหนึ่งพบว่าแก่นนำเยาวชนหลายคนไม่กล้าแสดงออกเนื่องจากเป็น
พื้นที่ชุมชนตนเองมีคนรู้จักและเฝ้ามองอยู่ การแสดงบทบาทของปฏิบัติ
การรณรงค์สร้างความเข้าใจจึงตกไปอยู่ที่แก่นนำเดิมมากกว่ากลุ่มใหม่ ๆ
ที่จะขยายผล

* พบว่าการสื่อสารให้เยาวชนได้เห็นคุณค่าของตนเองควรเริ่ม
ที่การวิเคราะห์ทบทวนการดำเนินชีวิตของตนเองในแต่ละวัน เพื่อ
ทำความเข้าใจว่าเกิดผลอย่างไรได้บ้างในปัจจุบันและอนาคตหลายคน
ที่ได้ทบทวนจากกิจกรรม “วันหนึ่งฉันทำอะไรบ้าง” มีการเปรียบเทียบกับเพื่อนว่า

คนนั้นใช้ชีวิตอย่างไรค่าและไม่เห็นอนาคต ซึ่งนำไปสู่การคิดว่าจะทำ
อย่างไรต่อไปในวันพรุ่งนี้.. อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตที่ชวนคุยประเด็นนี้
ต้องมีทัศนคติด้านบวกต่อการใช้ชีวิตทุกรูปแบบและไม่ตัดสินเยาวชน
หลีกเลี่ยงคำพูดหรือท่าทีที่ตั้งคำถามต่อเยาวชนในขณะที่เขาเล่าบอกวิถี
ของตัวเอง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและร่วมคิดวางแผนปรับพฤติกรรมให้มี
คุณค่าได้

* เทศบาลตำบลทุ่งกุลาเป็นองค์กรชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สนับสนุน
และให้คำปรึกษาแก่เยาวชนในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
ทั้งนี้เพราะส่วนหนึ่งสมาชิกสภาเทศบาลหลายท่านเคยเป็นเยาวชน
นักกิจกรรมในชุมชนมาก่อน แต่สถานการณ์ปัจจุบันพบว่าความสัมพันธ์
ระหว่างผู้นำชุมชนเหล่านี้กับเยาวชนนอกระบบฯในชุมชนจะมีเฉพาะ
ในช่วงชุมชนมีการจัดงาน หรือเทศบาลขอความร่วมมือเท่านั้น เป็นโจทย์
สำคัญที่หาอย่างไรแกนนำเยาวชนนอกระบบฯในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วม
ในการกำหนดแผนพัฒนากลุ่มเขาเอง และประสานให้เกิดการเรียนรู้
พัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่อง

* พบว่าเยาวชนนอกระบบโรงเรียนเป็นกลุ่มที่มีการเคลื่อนย้าย
สูงมาก ในช่วงแรกของการดำเนินโครงการมีการสร้างแกนนำเยาวชน
ที่จะถ่ายทอดสื่อสารการป้องกันเอดส์และทำงานกับเพื่อน ๆ จำนวน 56 คน
เพื่อขยายผลเพื่อน 1:5 และมีการจัดเวทีเรียนรู้ต่อเนื่อง ปรากฏว่าแกนนำ
เยาวชนที่ผ่านการเรียนรู้ไม่ได้เข้าร่วมต่อเนื่องเพราะต้องย้ายเข้าไปทำงาน
กรุงเทพฯจะกลับมาเป็นช่วง มีการส่งตัวแทนของตนเองเข้ามาเรียนรู้และ
ช่วยเป็นแกนนำต่อ ในทางมุมบวกก็พบว่าเป็นเรื่องดีเพราะจะมีการขยาย

รู้จัก... Knowin' is
Knowin' is

ผลและสร้างความเข้าใจเรื่องเอดส์กับตัวแทนเยาวชน แต่ในมุมหนึ่งคือ คนเดิมไม่ได้ทำงานกับเพื่อนต่อเนื่อง การเรียนรู้จึงเป็นไปเพียงระดับหนึ่ง และมีผลต่อการประเมินผลโครงการ คณะทำงานได้พยายามทำทเรียน ที่ย้อนไปมาเพื่อให้คนใหม่ได้เรียนรู้และคนเก่าก็ได้ทบทวนความเข้าใจ ไปในตัวโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

* ในช่วงของงานบุญเข้าพรรษามีกิจกรรมแห่เทียนพรรษาไปวัด และชุมชนจัดงานบุญประเพณีโดยมีเทศบาลตำบลทุ่งกุลาเป็นเจ้าภาพร่วมกับวัด 14 หมู่บ้าน การรณรงค์เรื่องการป้องกันเอดส์สามารถดำเนินการได้ดี เพราะส่วนหนึ่งแกนนำเยาวชนในพื้นที่จะให้ความร่วมมือและร่วมกัน ออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อให้เพื่อนที่มาร่วมงานบุญได้เรียนรู้ด้วย ส่วนหนึ่งพบว่ากลุ่มเด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบโรงเรียนมีความสนใจและ ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา โครงการจึงให้ขยายผลไปในเยาวชนทุก กลุ่มช่วงการจัดกิจกรรมรณรงค์ มีได้จำกัดเฉพาะกลุ่มเยาวชนเปราะบาง ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเท่านั้น

* กิจกรรมต่างๆที่ต้องการให้เยาวชนรู้จักตนเอง รู้จักโรค และรู้จักคุณค่ามีการปรับเปลี่ยนวิธีการตามบริบทของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ ช่วงของการขยายผลให้เพื่อน ๆ เยาวชนได้สื่อสารเรื่องเพศและการ ป้องกันแบบตรงไปตรงมาและมีการนัดพบกันตามบ้านเพื่อนเยาวชนที่มีการรวมกลุ่มกัน บางกลุ่มอาศัยจังหวะที่มีการออกเที่ยวดูงานแสดงหมอลำ และช่วงที่ตลอดนัดในชุมชน หากมีเพียงการพูดคุยมักไม่ค่อยได้รับความ สนใจจากเพื่อนเยาวชนเท่าใดนัก แต่หากมีการนำสื่อต่าง ๆ หรืออุ้งยาง อนามัยไปแจกให้ด้วยก็จะได้รับความสนใจและเยาวชนเข้ามาร่วมวงคุย ด้วยจำนวนมากกว่า

* ส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลทุ่งกุลา มีเยาวชนเพศชายเป็นกลุ่มใหญ่ที่ไม่เรียนหนังสือ อ่านเขียนไม่คล่องนัก เอกสารหรือสื่อที่จะให้อ่านหรือร่วมกิจกรรมตลอดจนแบบประเมินผลที่ให้ทำเยาวชนจะกังวลใจและไม่อยากทำคณะทำงานต้องให้อีกาสและเวลาพาอ่านและให้ตัดสินใจด้วยตนเอง แบบค่อยเป็นค่อยไป พบว่ากลุ่มเป้าหมายแท้จริงคือเยาวชนนอกระบบโรงเรียนเป็นผู้ชายมากที่สุด เมื่อขาดผู้หญิงที่จะร่วมเรียนรู้อาจมีการแลกเปลี่ยนเพื่อให้เห็นมุมมองในเรื่องเพศก็อาจมีมุมที่ไม่หลากหลายนัก

* ในประเด็นที่ให้เยาวชนเข้าใจ“คุณค่า”ของตนเองโดยการเริ่มตั้งเป้าหมายชีวิตและทำกิจกรรมแต่ละวันให้เกิดประโยชน์ส่งผลไปถึงความฝันหรือเป้าหมายของตนเองที่ตั้งไว้ ในตำบลทุ่งกุลาพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้เรื่องของเป้าหมายชีวิต เป็นเรื่องท้าทายที่จะชวนคิดและเยาวชนคิดได้ออกนอกกรอบ การจัดกระบวนการจึงเน้นให้เยาวชนไล่เรียงกิจกรรมในแต่ละวัน ทบทวนการเป็นอยู่ที่เยาวชนส่งผลใดต่อชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงคุณค่า คือการสร้างประโยชน์ให้เกิดกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน พบว่าเยาวชนเข้าใจและเรียนรู้ได้ดี

* ในคณะทำงานของโครงการมีแกนนำเยาวชนที่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้ามาร่วมทำงานด้วย ส่งผลให้เกิดผลดีต่อกระบวนการเรียนรู้เนื่องจากเป็นแกนนำผู้ติดเชื้อฯ ที่เปิดเผยสถานการณ์ติดเชื้อและเป็นคนที่เยาวชนก็รู้จักคุ้นเคย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในมุมมองเรื่องการอยู่ร่วม สิทธิการรักษา การเข้าถึงยา และอื่น ๆ เยาวชนจึงได้เรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรง

รู้กัน...
Known
Isa

* สถานการณ์ความขัดแย้งของเยาวชนตำบลทุ่งกุลาระหว่างหมู่บ้านยังคงมีอยู่ ในขณะที่มีการรวมกลุ่มทั้งตำบลให้แกนนำเยาวชนเข้ามาร่วมเรียนรู้เรื่องการป้องกันเอดส์เพื่อกลับไปสื่อสารกับเพื่อน มีตัวแทนแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วม แต่ไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ คณะทำงานจึงแก้ไขสถานการณ์โดยการนัดพบเป็นรายพื้นที่ที่สามารถพบกันได้ และทำกิจกรรมเดียวกันแต่ดำเนินการบ่อยขึ้น ใช้เวลาในช่วงต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อเข้าถึงกลุ่มเยาวชนเหล่านั้น

นิกร

* พบข้อแตกต่างระหว่างเยาวชนนอกระบบโรงเรียนที่ตำบลทุ่งกุลากับกลุ่มเยาวชนฯ ที่ชายแดน สุรินทร์-กัมพูชาว่า กลุ่มเยาวชนที่ทุ่งกุลาจังหวัดร้อยเอ็ดไม่ค่อยดื่มเหล้าก่อนเข้ามาร่วมกิจกรรมซึ่งพบน้อยมากประมาณ 1-2 คน เท่านั้นต่างกับที่ชายแดนสุรินทร์มีการดื่มกันมากกว่า / และเยาวชนที่ตำบลทุ่งกุล่าจะยอมเข้ามาพบเพื่อนที่ต่างหมู่บ้านในบางกิจกรรมที่เข้าร่วมแต่ที่ชายแดนจะไม่ยอมแม้แต่ครั้งเดียวที่เข้าร่วมกิจกรรมทำให้เรียนรู้ว่าแม้แต่กลุ่มเยาวชนเปราะบางประเภทเดียวกันคือไม่ได้ศึกษาต่อและเรียนนอกระบบโรงเรียนก็ยังมีคามแตกต่างกัน การหาข้อมูลเพื่อที่จะรู้จักเบื้องหลังรู้จักตัวตนของกลุ่มเยาวชนให้เพิ่มขึ้นยิ่งช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เรื่องราวน่าประทับใจ คุณค่าของการทำงาน

“รณรงค์ด้วยกัน” เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ของน้องแกนนำเยาวชนที่ทำหน้าที่การเป็นวิทยากรด้านเอดส์ หลังจากที่มีการอบรมหลักสูตรกลางจากโครงการแล้ว ...

พวกเราเยาวชนที่เป็นแกนนำก็ได้ร่วมกันวางแผนในการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันเอดส์ในเวทีสาธารณะที่จะมีการจัดขึ้นในชุมชน ผมรู้สึกตื่นเต้นมากเพราะพี่ ๆ บอกว่าจะให้ช่วยเป็นแกนนำพูดให้เพื่อน ๆ ฟังในงานด้วย ตอนกลางคืนนอนฝันว่าตัวเองเป็นพิธีกรและก็ทำไม่ได้ตามที่หวัง ตื่นมาก็ตกใจและคิดว่าไม่เป็นไรเพราะเราไม่ได้พูดคนเดียว มีเพื่อนอีกหลายคนมากมาช่วยกันพูด ในที่สุดเมื่อวันที่จัดงานมาถึงพวกเราเตรียมตัวเก็บของและมาช่วยจัดเวทีกันแต่เช้า งานเริ่มก่อนเที่ยงและบ่ายวันนี้เป็นวันแห่งเทียนเข้าพรรษาคนจากหมู่บ้านอื่นเข้ามาร่วมทำบุญและชมขบวนแห่งเทียนกันมาก ผมรับผิดชอบซุ่มสอยดาวตอบ

รู้กัน...
Know! Isd

คำถามยอดฮิต มีหลายคนมากมาเล่นสอยดาวและต้องตอบคำถามให้ถูกต้องเพื่อรับรางวัล ผมและเพื่อนได้อธิบายหากเขาตอบไม่ถูก ตอนแรกผมก็พูดผิดบ้างเพราะกลัวคนที่มาสอยดาวจะคิดว่าผมเป็นเพียงแค่เด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ แต่พอเห็นเขาตั้งใจฟังก็ทำให้ผมมีความมั่นใจมากขึ้นและกล้าพูด เป็นความประทับใจของผมที่ได้ร่วมโครงการ ทำให้ผมมีความรู้มากกว่าเดิมและกล้าพกถุงยางอนามัยโดยไม่ต้องกลัวใครจะมองว่าไม่ดี..

(สัมภาษณ์แกนนำเยาวชน 24 กรกฎาคม 2553)

“จังหวะชีวิตบนความ เปราะบาง”

องค์กรดำเนินงาน : เครือข่ายเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม

สมาคมศิษย์เก่าเทา-ชมพู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

เยาวชนเปราะบางในหอพัก หมายถึง เยาวชนที่อยู่ในหอพักรวมชายหญิง เป็นรูปแบบห้องเช่ารายเดือน ที่มีเยาวชนพักอาศัยอยู่กันเป็นคู่ ๆ หรือเป็นหอพักที่ไม่เข้มงวดเรื่องการอยู่ร่วมกัน และหอพักไม่เคร่งครัดเรื่องการเข้าออกของชายหญิง

สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา :

การใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในหอพัก จ.มหาสารคาม และ จ.อุบลราชธานี จะใช้ชีวิตแบบอิสระมาก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง โดยเฉพาะพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จะนิยมพักหอพักที่เป็นหอพักรวม มากกว่าหอพักที่แยกชาย แยกหญิงหรือแม้แต่หอพักที่แยกชาย แยกหญิง ก็ยังพบว่ามีการเปิดโอกาสให้พักเป็นคู่ ๆ เนื่องจากนักศึกษส่วนใหญ่จะไม่นิยมพักหอพักที่แยกชาย หญิงจึงทำให้หอพักบางส่วนที่เป็นหอพักแยกชายแยกหญิง จึงจัดทะเบียนในนามเท่านั้น แต่ความเป็นจริงสามารถพักอยู่รวมกันชายและหญิงเป็นคู่ ๆ และหอพักส่วนใหญ่ดังกล่าวก็จะไม่รัดกุมเรื่องกฎระเบียบทำให้นักศึกษาหญิงชายค่อนข้างปล่อยปละปล่อยตัว โดยเฉพาะเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ และมักมองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกันเป็นเรื่องธรรมดา ทำให้เยาวชน

นักศึกษาในหอพักมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีมากขึ้น

วิธีการค้นหาแกนนำเยาวชนเยาวชนเปราะบางในหอพัก

1. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล หรือประกาศรับสมัครบุคคลที่สนใจทำกิจกรรม หรือสรรหาบุคคลที่สนใจทำกิจกรรม หรือสอบถามผ่านการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่สนใจร่วมทำกิจกรรม

2. ขอความอนุเคราะห์ผ่านอาจารย์ในสถานศึกษาช่วยประชาสัมพันธ์รับสมัครบุคคลที่สนใจทำกิจกรรม

3. ประชาสัมพันธ์ผ่านนักกิจกรรมในสถานศึกษาสำหรับบุคคลที่สนใจ

4. สัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (ลักษณะเป็นกลุ่มหรือบุคคล)

กระบวนการคัดเลือกแกนนำเยาวชนเปราะบางในหอพัก

1. คัดเลือกจากบุคคลที่สนใจอยากเข้าร่วมทำกิจกรรม จากใบสมัครหรือความต้องการอยากเข้าร่วม

2. เป็นบุคคลที่มีจิตใจอาสา, สนใจและชอบทำกิจกรรมเพื่อสังคม
3. มีความพร้อมในการทำกิจกรรมและมีความรับผิดชอบ
4. มีทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้

รูปแบบการทำงานในการป้องกัน

1. เชื่อมประสานงานกับสถานศึกษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีการพูดคุยชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนในสถานศึกษา และขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในสถานศึกษา

2. เชื่อมประสานงานกับเจ้าของสถานประกอบการหอพักที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ และขอความร่วมมือในการร่วมทำกิจกรรมภายในหอพัก

3. และจัดเวทีชี้แจงทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, โรงพยาบาล, องค์กรบริหารส่วนตำบล, สถานีอนามัย, เทศบาล, เจ้าของร้านประกอบการ เป็นต้น

4. ประสานงานโดยตรงกับนิสิตนักศึกษาหอพักและนายกนิสิตนักศึกษาเพื่อคั่นหานิสิตนักศึกษาที่อาสาสมัครใจ เข้าร่วมทำกิจกรรม ฯ

5. เมื่อได้นิสิตนักศึกษาที่สนใจเป็นอาสาสมัครในการเป็นแกนนำ ฯ ก็จะมีการจัดอบรมเติมทักษะความรู้เกี่ยวกับการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ สำหรับแกนนำเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรกลาง (รู้จักตนเอง, รู้จักโรค, รู้จักคุณค่า) อย่างต่อเนื่อง

6. เปิดพื้นที่และเปิดโอกาสพร้อมสนับสนุนส่งเสริมให้แกนนำเป็นผู้ดำเนินการขยายผลสู่เพื่อนแบบเชิงลึกในลักษณะการถ่ายทอดแบบวิธีการสนทนากลุ่มย่อยกลุ่มละ 5-10คน อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ครั้ง

7. มีการติดตามและหนุนเสริมการทำงานของแกนนำนิสิตนักศึกษาอย่างต่อเนื่องระหว่างการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งให้คำแนะนำหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับแกนนำอย่างใกล้ชิด

8. เชื่อมประสานงานแผนงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.), โรงพยาบาล(รพ.), ศูนย์อนามัยที่ 6 เป็นต้น

9. เชื่อมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเชื่อมต่อข้อมูลและส่งต่อกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้รับการปรึกษา เช่น ศูนย์บริการที่เป็นมิตร, โรงพยาบาล เป็นต้น

รูปแบบการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

การเข้าหากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมของแต่ละชมรม คณะก็จะทำให้ได้นิสิตนักศึกษาที่มีความรักในการทำกิจกรรมและมีจิตอาสา ฯ พร้อมกับได้เพื่อน ฯ ที่สนใจได้เพิ่มมากขึ้น

การประสานงานโดยตรงแบบเป็นทางการผ่านคณาจารย์ในแต่ละคณะ ทำเป็นหนังสือขอความร่วมมือและประชาสัมพันธ์ในการร่วมทำ

กิจกรรมหรือจะเป็นการประชาสัมพันธ์ประกาศรับสมัครนิสิตศึกษา
ที่สนใจทำกิจกรรม

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสำหรับนิสิตนักศึกษาเป็นเรื่องที่ง่าย
แต่ต้องให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มหมายนั้น หมายถึงช่วงเวลาต้อง
อาศัยความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายในการทำกิจกรรมอาจเป็นช่วง
กลางวัน ระหว่างที่ไม่มีเรียนเป็นหลัก หรือในช่วงกลางคืนที่มักจะรวม
ตัวกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับการประเมินสถานการณ์การจัดกิจกรรมของเยาวชน
แกนนำ

ผลลัพธ์ตามเป้าหมายโครงการ

จากกระบวนการทำงานภายใต้โครงการฯ ที่เน้นการสร้าง
แกนนำในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นวิธีการที่เหมาะสมและเข้าถึงกลุ่ม
เป้าหมายได้อย่างใกล้ชิด เพราะการสื่อสารและการพูดคุยระหว่างเพื่อน
กับเพื่อนจะทำให้เข้าถึงข้อมูลของเพื่อน ๆ แต่ทั้งนี้จะต้องเสริมศักยภาพ
ของแกนนำ โดยเฉพาะเรื่องข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องและชัดเจนเพื่อนำไป
สื่อสารและถ่ายทอดสู่เพื่อน ๆ การเน้นการสร้างแกนนำเพื่อไปขยายผล
กับกลุ่มเพื่อน พบว่า แกนนำสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อน ๆ ทำให้
เพื่อน ๆ มีความรู้ ความตระหนัก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสามารถ
ประเมินความเสี่ยงของตนเองได้

น้องภาพิวัต

น้องภาพิวัต ผู้ช่วยผู้ประสานงานโครงการ ฯ สมาคมศิษย์เก่าเทาชมพู (มรภ.อุบลฯ) การทำงานกับนักศึกษาหอพักจะต้องเข้าใจในวิถีชีวิตของนักศึกษา และต้องมีการปรับวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

โดยการให้ออกาสและการเปิดพื้นที่ทำกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญการจะค้นหาแกนนำทำกิจกรรม หากเราได้นิสิตนักศึกษาที่สนใจและรักการทำกิจกรรมก็ยิ่งจะทำให้การทำกิจกรรมมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น

น้องตัม แกนนำเยาวชนเปราะบางนักศึกษาหอพัก (มรภ.อุบล ฯ)

เล่าให้ฟังว่า จากการที่ได้ลงพื้นที่ทำงานกับกลุ่มเพื่อน ๆ พบว่าเพื่อน ๆ มีพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิมที่เมื่อจะมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตนเองจะมีใช้ถุงยางอนามัยบ้างไม่ใช้บ้าง แต่หลังจาก ทำกิจกรรมแล้วทุกครั้งเพื่อนจะต้องมาขอถุงยางอนามัยกับตนเองเสมอและเพื่อน ๆ สามารถประเมินความเสี่ยงของตนเองได้ว่า ตนเองก็มีโอกาสเสี่ยงเช่นกันไม่ได้ขึ้นกับอาชีพ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมทางเพศของตนเองกับการป้องกันเป็นอย่างไร

น้องตัม

น้องไอ

น้องไอ แกนนำเยาวชนเปราะบางนักศึกษาหอพัก (มรภ.อุบล ฯ) เขาจะเป็นผู้จัดกระจายถุงยางอนามัยจนกระทั่งได้ฉายาใหม่ว่า "ตู้หยอดเหรียญเคลื่อนที่" จึงทำให้น้องไอ สามารถจะเข้าถึงเพื่อน ๆ ให้คำแนะนำ

และเป็นที่ปรึกษากับเพื่อน ๆ ได้ตลอดเวลา น้องโอ๋ ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงด้านความคิด ทักษะคติของเพื่อน ๆ จากเดิมที่ไม่เคยที่จะกล้าพูดเรื่องเพศไม่กล้าสื่อสารบอกเล่าความรู้สึก แก้ไขปัญหาด้วยตนเองแบบถูก ๆ ผิด ๆ มาตลอด และสามารถประเมินความเสี่ยงของตนเอง

น้องตู๊๋และน้องยุ้ยแกนนำเยาวชน
 ใประบางนักศึกษาหอพัก ฯ (มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม) เล่าให้ฟังว่าจากการได้เป็น
 แกนนำเยาวชนและได้ลงพื้นที่ทำกิจกรรม

ขยายผลกับเพื่อน ๆ ในช่วงระยะแรก ๆ ของการพูดคุยกับเพื่อน ๆ เพื่อน ๆ
 ไม่กล้าที่จะพูดคุยเรื่องเพศ และคิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัวไม่อยากจะพูดหรือเล่าให้
 ใครฟัง แต่เมื่อได้มีการทำกิจกรรมปรับแนวคิด ทักษะคติเรื่องเพศ ไม่ใช่
 เรื่องของการมีเพศสัมพันธ์อย่างเดียว แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของเรา
 ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการดูแลสุขภาพทางเพศด้วย เมื่อได้มีการพูดคุย
 ทำความเข้าใจกัน ก็ทำให้เพื่อน ๆ กล้าที่จะพูดคุย และอยากที่จะปรึกษ
 กับเรามากขึ้น และมองว่าการพูดคุยเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติ

แนวทางในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนในประบาง
 นักศึกษาหอพัก

รูปแบบการจัดกิจกรรม : เน้นการสื่อสารเชิงลึก เป็นลักษณะ
 กลุ่มย่อย (ประมาณ 5-10 คน) พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันเอชไอวี/
 เอดส์ การสื่อสารลักษณะนี้จะเน้นความต่อเนื่องเป็นกลุ่มเดิมและคนเดิม
 ที่จะพูดคุย (ประมาณ 3-4 รอบ) ในแต่ละครั้งของการสื่อสารให้ความรู้
 จะไม่สื่อสารในครั้งเดียวจบ แต่บางครั้งอาจจะใช้วิธีการสื่อสารให้ความรู้

รู้จัก...
 Knowin' is
 Knowin' is

ในทุกที่ทุกเวลาที่มีโอกาส โดยไม่เน้นที่จะต้องจับกลุ่มครบได้ (5-10 คนเสมอไป) การสื่อสารลักษณะนี้จะทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และสามารถเข้าถึงพูดคุยตอบคำถามได้อย่างใกล้ชิด

แต่ทั้งนี้ในการสื่อสารในเชิงกว้างก็ยังคงมีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจาก การทำงานในแนวทางเชิงลึกแล้วนั้นจะต้องควบคู่ไปกับการสื่อสารเชิงกว้างสู่สาธารณะและเป็นการเปิดพื้นที่ให้แกนนำได้เป็นคนออกแบบกิจกรรม คิดค้นกิจกรรมที่จะสื่อสารกับสังคมด้วย ซึ่งการสื่อสารลักษณะนี้อาจจะไม่มีผลดีแต่เน้นเกิดการตื่นตัวและตระหนักเสมอ ซึ่งจะมีการกิจกรรมประมาณ ปีละ 1 ครั้ง หรือ 2 ครั้ง ในช่วงเทศกาลหรือจะสอดคล้องกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือชุมชน เช่น ตลาดนัด, วันวาเลนไทน์, วันเอดส์โลก เป็นต้น

วิธีการในการจัดกิจกรรม : เน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก โดยเฉพาะช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากนักศึกษาจะต้องมีช่วงเวลาในการเรียนหนังสือและแต่ละคนก็จะมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาว่างในการจัดกิจกรรม หลังเลิกเรียนที่เหมาะสมของแต่ละกลุ่มที่ได้นัดหมาย และช่วงเวลาวันเสาร์-อาทิตย์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ก็สามารถจัดกิจกรรมกับนักศึกษาได้ และทั้งนี้คนที่จะเป็นคนถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนคือ แกนนำซึ่งแกนนำจะมีการติดอาวุธทางปัญญา ก่อนการทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ นักศึกษา โดยแกนนำจะมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้กับเพื่อน

ครั้งที่ 1 ลงพื้นที่พูดคุยกับเพื่อนๆ โดยการนำแบบสอบถามเพื่อเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจก่อน แล้วศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม

เกี่ยวกับความเข้าใจของเพื่อน ๆ ยังคงไม่ชัดเจนในประเด็นไหนบ้าง

ครั้งที่ 2 นำประเด็นที่เพื่อน ๆ สงสัยไปพูดคุยกัน และเพิ่มเติมข้อมูลที่ชัดเจนให้กับเพื่อน ๆ

ครั้งที่ 3 เก็บแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อวัดความเข้าใจของเพื่อน หลังจากให้ความรู้เพิ่มเติม

ทั้งนี้กระบวนการก่อนที่จะเก็บแบบสอบถามครั้งที่ 3 จะมีการลงพูดคุยแบบไม่เป็นกลุ่มย่อย 5-10 คนเสมอไป ซึ่งแกนนำอาจจะมีการแทรกความรู้ให้กับเพื่อนคนเดิมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของแกนนำได้ตลอดเวลาที่มีโอกาสที่จะให้ความรู้กับเพื่อน ๆ เป็นการเพิ่มเติมข้อมูลที่ถูกต้อง

เนื้อหาหลักในการจัดกิจกรรม :

สำหรับเนื้อหาหลัก ๆ ในการสื่อสารพูดคุย นำแนวทางหลักสูตรกลางมาประยุกต์ใช้ (รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า) โดยเน้นการถ่ายทอดสื่อสารในประเด็นที่เพื่อน ๆ ยังมีความรู้ไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่ความรู้ที่ยังไม่ชัดเจนของกลุ่มนักศึกษาจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ เรื่องรู้จักโรค ในประเด็นการมีเพศสัมพันธ์ที่กลัวท้องมากกว่ากลัวติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือการรับเชื้อเอชไอวี/เอดส์ การเป็นผู้มีโอกาเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งส่วนใหญ่นักศึกษาจะคิดว่าตนเองไม่เป็นคนมีโอกาเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอชไอวี/เอดส์ได้ ประเด็นการกินยาคุมกำเนิด (แบบฉุกเฉิน) การไม่ยอมรับกับการใช้ถุงยางอนามัย ยังไม่สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงจากความเป็นจริง แต่ยังคงใช้ความรู้สึกมาจับในการวิเคราะห์ความเสี่ยง ดังนั้นเนื้อหาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายของแกนนำจะเน้นเรื่องการสื่อสาร

รู้จัก...
Knowin'
Fra

ให้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายจะไม่เน้นเรื่องโรคเอดส์เข้าไปพูดคุยเป็นอันดับแรก แต่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วๆ ไป โดยเฉพาะเรื่องความรักของเพื่อน ๆ ซึ่งจะเป็นสะพานสู่การพูดคุยในเรื่องเอชไอวี/เอดส์และการป้องกัน

เทคนิคการทำงานประเด็นเยาวชนเยาวชนเปราะบางนักศึกษาหอพัก

1. ก่อนการพูดคุยจะต้องจุดประเด็นก่อนประกายเกี่ยวกับเรื่องที่จะสนทนาโดยเริ่มจากเรื่องชีวิตทั่วไป (เรื่องเรียน เรื่องแฟน) ให้เค้าพูดคุยเรื่องต่างๆ มาก่อน ให้กลุ่มเป้าหมายได้พูดคุยแล้วค่อยเพิ่มเติมความรู้ให้ชัดเจนอีกครั้ง ส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระเราค่อยเพิ่มเติม เน้นการสร้างทัศนคติมากกว่า ความรู้
2. สร้างความมั่นใจ สร้างความไว้วางใจกับกลุ่มเป้าหมาย (ตามไปตอบมา) เสริมประเด็นที่ยังไม่รู้
3. การค้นหาและการคัดเลือกแกนนำ หัวใจสำคัญอยู่ ต้องเป็นคนที่ชอบทำกิจกรรม และคนที่มีจิตใจอาสาเป็นอันดับแรก และในการทำกิจกรรมต้องเลือกคนให้ถูกกับกิจกรรมที่จะทำ เช่น คนที่ชอบออกแบบ ชอบการแสดง ก็สนับสนุนให้ได้ทำในสิ่งที่ชอบ ซึ่งจะทำให้กิจกรรมออกมาดี และคนทำกิจกรรมเองก็มีความสุข
4. กระบวนการสร้างความต่อเนื่องรุ่นต่อรุ่น เป็นธรรมชาติของวัยรุ่น และนักศึกษา ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนถ่ายเนื่องจากรุ่นพี่ที่ทำ

กิจกรรมก่อนจะต้องจบการศึกษา ไปทำงานที่อื่น ก็จะมีกระบวนการสร้าง
 แขนงนำรุ่นต่อรุ่น ซึ่งการสร้างแขนงนำรุ่นต่อรุ่น คือ การค้นหาแกนนำส่วนหนึ่ง
 ที่เป็นนักศึกษาช่วงระหว่างปี 1-3 ให้มีรวมอยู่ด้วยจะทำให้มีเวลาในการ
 กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่วนนักศึกษาปีที่ 4 ก็ทำกิจกรรมได้แต่หาจะจบ
 การศึกษาแล้วจะต้องมีการวางแผนร่วมกันในการถ่ายทอดความรู้และ
 ใองงานให้ประสานงานต่อไป ไม่ให้ขัดจังหวะในการขับเคลื่อนงาน

5. การสร้างมาตรฐานหอพักในการทำงาน โดยการสร้างแรงจูงใจ
 ให้มอบรางวัลกับหอพักที่เข้าร่วมทำกิจกรรม

สาธิต วงกลาง

คุณสาธิต วงกลาง เครือข่ายเด็กและเยาวชน
 จ.มหาสารคาม ได้เล่าถึงบทเรียน การทำงาน เราพบว่า
 การทำงานที่ดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นจะต้องมีภาคี
 ความร่วมมือในการทำงานอย่างเข้มแข็งและจริงจัง
 การที่เราได้ดึงกลุ่มแกนนำที่เสี่ยงแล้วมีความเปราะบางเข้ามาเป็นแกนนำ
 ในการทำงานจะส่งผลดีต่อการขับเคลื่อน ทำให้เราเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
 ได้อย่างน่าอัศจรรย์ และที่สำคัญเรามี คนช่วยประชาสัมพันธ์งานโครงการ
 และขยายผลโครงการได้อย่างน่าทึ่งเลยทีเดียว

สาธิต พิ่งสุวรรณ

คุณเสาศิลป์ พิ่งสุวรรณ เครือข่ายเด็กและเยาวชน
 จังหวัดมหาสารคาม บทเรียนที่เราได้จากการทำงาน
 พบว่าการเชื่อมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 เช่น โรงพยาบาลมหาสารคาม, สำนักงานสาธารณสุข

รู้กัน...
 Know! I sa

จังหวัดมหาสารคาม, เทศบาลตำบลขามเรียงและหน่วยงานอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานและเป็นการบูรณาการ
การทำงานร่วมกัน มีการแชร์ทรัพยากรการในการทำงานร่วมกันการ
หนุนเสริมด้านความรู้ เช่น วิทยากรจากโรงพยาบาลมหาสารคาม
การเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมโดยเทศบาลตำบล
ขามเรียงและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคามช่วยในการหนุน
เสริมและขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง

“ชีวิตที่ถูกตีตราเยาวชนเปราะบางใน สถานบริการ-สถานบันเทิง”

องค์กรดำเนินงาน : สมาคมส่งเสริมพัฒนาการสังคม
จังหวัดกาฬสินธุ์-จังหวัดยโสธร

เยาวชนเปราะบางในสถานบริการในสถานบันเทิง หมายถึง เยาวชนที่อยู่หรือมีความเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่เชื่อให้เยาวชนมีความเสี่ยงในการรับเชื้อเอชไอวี หรือ มีโอกาสมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา :

การเคลื่อนย้ายของกลุ่มเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานค่อนข้างบ่อย ทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด เฉลี่ยการทำงานในสถานบริการหนึ่งจะอยู่ที่ 3 ถึง 6 เดือน ทำให้เมื่อโครงการไปทำงานกับกลุ่มเป้าหมายนี้ ต้องติดตามอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพราะพบว่าบางครั้งแกนนำก็หายไป เมื่อทราบอีกครั้งก็พบว่าแกนนำย้ายไปทำงานที่จังหวัดอื่นแล้ว

พฤติกรรมการใช้ชีวิต :

เยาวชนที่ทำงานกลางคืน (มีทั้งเยาวชนไทย และเยาวชนประเทศเพื่อนบ้าน) ใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับเหล่า บุหรี่ ยาเสพติด มีโอกาสสัมผัสพันธ์ได้ง่ายกับแขกที่มาเที่ยว หรือมาซื้อบริการ รวมถึงมีโอกาสถูกล่วงละเมิดทางเพศอยู่เป็นประจำ ทางร่างกายและวาจา เช่น ถูกจับก้น ถูกล่วง ถูกควัก หน้าอกหรืออวัยวะเพศ ถูกทะเลาะโมโหด้วยคำพูด หรือสายตา

วิธีการค้นหาแกนนำเยาวชนในสถานบันเทิง-สถานประกอบการ

1. เชื่อมประสานงานกับเจ้าของสถานบันเทิง-สถานประกอบการ ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำกิจกรรม และขอความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม
2. เจ้าของสถานบันเทิง-สถานประกอบการ ประชาสัมพันธ์ให้กับเยาวชนในสถานบันเทิง-สถานประกอบการที่มีความสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นแกนนำ
3. หรือประชาสัมพันธ์และค้นหาบุคคลที่มีความสนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นแกนนำโดยตรง
4. สัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (ลักษณะเป็นกลุ่มหรือบุคคล)

กระบวนการคัดเลือกแกนนำเยาวชนในสถานบันเทิง-สถานประกอบการ

1. คัดเลือกจากบุคคลที่สนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรม ฯ และมีความสนใจอยากเป็นแกนนำขยายผลสู่กลุ่มเพื่อนด้วยกัน
2. บุคคลที่มีทักษะในการถ่ายทอดและสื่อสาร
3. บุคคลที่มีความตั้งใจ, สนใจ, และมีจิตอาสาในการทำกิจกรรม
4. มีความพร้อมในการทำกิจกรรมและมีความรับผิดชอบ

รูปแบบการทำงานในการป้องกัน

รูปแบบการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

1. ในระยะแรกของการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อค้นหาหรือสร้างแกนนำ อันดับแรกต้องพูดคุยกับเจ้าของกิจการ หรือพนักงานที่มีอำนาจในการต่อรองหรือสั่งการ เพื่อประสานงานอย่างเป็นทางการผ่านเจ้าของกิจการ/ผู้จัดการ
2. การบูรณาการในการทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่
3. การประสานงานโดยตรงกับแกนนำแบบไม่เป็นทางการอาจเป็นการพูดคุยกันบ่อย ๆ ให้ความเป็นกันเอง พูดคุยกันได้ทุกเรื่องเน้นเรื่องดีดีของแกนนำและเรื่องที่มีความภาคภูมิใจ

รู้จัก... Know
ฉันรู้อะไร

4. เน้นให้แกนนำเยาวชนเปราะบางฯ เป็นผู้ขยายผลและถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนการดำเนินการ ทั้งนี้อาจจะมีการจ่ายชดเชยรายได้สำหรับน้อง ๆ แกนนำเยาวชนเปราะบางฯ

5. การขยายผล เราจะให้แกนนำที่ผ่านหลักสูตรการอบรมค่ายสร้างแกนนำเป็นคนดำเนินการพูดคุยสนทนา เพราะเราเชื่อว่าเพื่อนในที่ทำงานเดียวกันจะสื่อสารได้ดีกว่าพวกเราแต่เมื่อวงสนทนาใหญ่ขึ้น (1:10) ทีมงานก็จะช่วยพูดเสริมรวมถึงนำเสนอต่าง ๆ มาจัดแสดงหรือสาธิต เช่น ulyang onamay อย่างดี และอย่างที่เป็นอันตราย สาธิตการใช้ ulyang onamay อย่างถูกวิธี การใช้บัตรคำวิเคราะห์ความเสี่ยง การพูดคุยแบบเป็นกันเอง หลังจบกระบวนการ วิธีการที่ทำให้น้อง ๆ กลุ่มเป้าหมายกล้าที่จะให้ข้อมูลเรามากที่สุดคือ การให้เกียรติกลุ่มเป้าหมาย เราคนทำงานจะต้องไม่แสดงอาการหรือเสียมารยาทด้วยการหาเศษหาเลยกับกลุ่มเป้าหมาย เราจะต้องเตือนและระวังตัวเองตลอดเวลาเราคือคนทำงานส่งเสริมความรู้เราไม่ใช่หนักเที่ยว ต่อเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง (2 - 3 กิจกรรม) ข้อมูลต่าง ๆ จะออกมาจากเขาเองโดยธรรมชาติ

ผลลัพธ์ตามเป้าหมายโครงการ

ทักษิณ มงคลศิริ ตำแหน่งผู้ประสานงานสำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์ กล่าวว่า หลังจากที่มิถุนายน กระบวนการทำงานกับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนในสถานบันเทิงและประกอบกร พบว่า เยาวชนมีความรู้และความตระหนักเรื่องการป้องกันเอดส์เพิ่มมากขึ้น คือมีการใช้ ulyang onamay ทุกครั้ง

ที่มีเพศสัมพันธ์ และกล้าที่จะปฏิเสธ หากแขกขอมิเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มเป้าหมายมีความตระหนักในเรื่องการป้องกันเอดส์เพราะพวกเขาารู้ดีว่าอาชีพนี้มีความเสี่ยงสูงหากประมาทเพียงนิดเดียวมันหมายถึงอนาคตและชีวิตทั้งชีวิตของพวกเขาเอง นื่อง ๆ เขวชนเริ่มให้ความสนใจโดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเรื่องโรคเอดส์จากเอกสารที่ SDA ได้แจกให้ นื่อง ๆ เขาอยากมีความรู้เรื่องเอดส์เพิ่มเติม มีความกระตือรือร้นในการในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ด้านเอดส์ หนังสือส่งเสริมความรู้เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์พนักงานบางคนบอกว่า เอกสารที่นำมาแจกน้อยเกินไปช่วยหามาเพิ่มให้หน่อย หรือไม่ให้นำจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเต็มรูปแบบภายในร้านให้หน่อย แต่ก็ไม่ใช่ทุกร้าน เป็นบางสถานประกอบการ

เขวชนยังบอกกับเราว่า “เขาได้รับความรู้จากหลายหน่วยงาน ที่มาให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคเอดส์แต่เป็นอะไรที่น่าเบื่อไม่น่าสนใจ มีแต่การบรรยายที่เป็นวิชาการ แต่สำหรับการให้ความรู้ของ SDA เป็นอะไรที่นื่อง ๆ เขวชนชอบมาก เพราะไม่ได้เน้นวิชาการ แต่มีการสอดแทรกความรู้ผ่านกิจกรรม ทำให้ไม่น่าเบื่อและน่าสนใจ อยากเข้าร่วม” นื่อง ๆ เห็นความสำคัญกับตัวเองด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี ก็ได้รับความสนใจจากพนักงานเป็นอย่างมากเพราะเป็นเรื่องจริงจากประสบการณ์ตรงที่ทีมงานได้มีการส่งเสริมให้พนักงานไปตรวจเลือด พูดคุยแลกเปลี่ยนถึงการเตรียมใจ การให้ข้อมูลกับคุณหมอ การทำให้สบายช่วงที่รอผลการตรวจเลือด ซึ่งทำให้พนักงานบางคนมั่นใจในการเข้าไปใช้บริการเป็นอย่างมากนอกจาก

รู้จัก... (คุณค่า) Know (you) (ใจ)

พฤติกรรมของน้อง ๆ เยาวชนจะเปลี่ยนไปแล้วนั้น น้อง ๆ เยาวชนยังมีความฝันและความหวังเป็นเหมือนกัน เขาอยากที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่น อยากรแต่งงานและเป็นแม่บ้านที่ดีของสามีพวกเขาใฝ่ฝันอยากประกอบอาชีพร้านเสริมสวย เปิดร้านเช่าชุด เพราะเป็นอาชีพที่พวกเขาถนัดและชอบ คนส่วนใหญ่จะ

ชอบมองว่า พวกเขาเป็นคนแพร์เชื้อ แต่ความจริงที่เราพบคือ น้อง ๆ เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสรับเชื้อมากกว่า ดังนั้นเรื่องการป้องกันสำหรับน้อง ๆ เยาวชนในสถานประกอบการ-สถานบันเทิง จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับพวกเขามาก ในเรื่องการปฏิเสธและการต่อรองกับลูกค้า นั้นก็เป็นเรื่องสำคัญกับน้อง ๆ เช่นกัน เพราะพวกเขารู้ว่าหากไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย อาจจะมีการได้รับเชื้อไอวี/เอดส์หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้เสมอ ดังนั้นน้อง ๆ แต่ละคนจะมีเทคนิคในการปฏิเสธหรือการแก้ไขเฉพาะหน้าที่แตกต่างกันไป เช่น การหาวิธีให้ลูกค้าใส่ถุงยางอนามัยโดยไม่รู้ตัว

แนวทางในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนในสถาน ประกอบการ-สถานบันเทิง

รูปแบบการจัดกิจกรรม : จัดกิจกรรมลักษณะการสื่อสารเชิงลึก
โดยวิธีการใช้สื่อบุคคล (ตัวต่อตัว) และการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยพูดคุย
กลุ่มละประมาณ 5 - 10 คน

วิธีการในการจัดกิจกรรม : เน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก สามารถ
ยืดหยุ่นเรื่องเวลาและกิจกรรมได้เสมอ ก่อนการลงไปทำกิจกรรมจะต้องมี
การทำความเข้าใจและประสานงานกับเจ้าของร้านหรือผู้มีอำนาจในการ
สั่งการจะทำให้เชื่อต่อการจัดกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย

เนื้อหาหลักในการจัดกิจกรรม : นำแนวทางหลักสูตรกลาง
มาปรับประยุกต์ใช้ (รู้จักตนเอง, รู้จักโรค, รู้จักคุณค่า) เนื่องจากการทำ
กิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาและเรื่องการออก
นอกสถานที่ดังนั้นในการจัดอบรมจึงเป็นเรื่องที่ยากจะสามารถจัด
กิจกรรมได้อย่างพร้อมเพรียง จึงต้องมีการจัดกิจกรรมในระยะเวลาที่
เหมาะสม สำหรับเรื่องเนื้อหาในการพูดคุยที่จะนำไปคุยกับกลุ่มเป้าหมาย
ก็เช่นเดียวกันจะต้องมีการออกแบบและวางเป้าหมายในการลงกิจกรรม
แต่ละครั้งว่ามีเป้าหมายต้องการนำความรู้อะไรไปให้กับกลุ่มเป้าหมาย
แต่ทำงานแบบเหมือนไม่ทำงาน ส่วนใหญ่ในการนำหลักสูตรกลางมา
ปรับประยุกต์ใช้ในพื้นทีนั้นพบว่า สามารถใช้หลักสูตร (รู้จักตนเอง, รู้จัก
โรค, รู้จักคุณค่า) ได้สำหรับการสร้างแกนนำเยาวชนเท่านั้น เพราะการสร้าง
แกนนำจะต้องมีการเติมเต็มข้อมูลให้กับแกนนำได้เข้าใจและวิเคราะห์

รู้จัก...
Know Your
Self

ข้อมูลและมองตัวเองอย่างมีคุณค่าเพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการอยากลุกขึ้นมาเป็นแกนนำถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อน

เนื้อหาหลัก ๆ ที่พบจากการทำกิจกรรมของแกนนำสู่กลุ่มเป้าหมาย จะเน้นเรื่องรู้จักโรคเป็นสำคัญ เช่น เรื่องการวิเคราะห์ความเสี่ยง (QDR) เป็นการชวนคิดวิเคราะห์ผ่านหลักการและเหตุผลไม่ใช่เพียงความคิดหรือความเชื่อของกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น และเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง พร้อมสาริตการใช้ถุงยางอนามัยและให้ทุกคนได้มีโอกาสได้ลองฝึกปฏิบัติ และเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ ที่จะเติมเต็มข้อมูลก็จะเป็นเรื่องคุณค่า การมองตัวเองอย่างมีคุณค่าและทุกคนมีศักยภาพ

เทคนิคการทำงานประเด็นเยาวชนในสถานบันเทิง-ประกอบการ

1. การทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม แบ่งเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 เวลาตั้งแต่ 13.00 น. – 18.00 น. ซึ่งจะเป็นเวลาที่น้อง ๆ เยาวชนได้พักผ่อนอย่างเต็มที่และพร้อมที่จะรับรู้ข้อมูลจากการทำกิจกรรม และช่วงที่ 2 เวลาตั้งแต่ 18.00 น. เป็นต้นไป ก่อนที่กลุ่มเป้าหมายจะเริ่มทำงานโดยทั้งนี้อาจจะมี 2 วิธีการในการพูดคุย คือการอุดหนุนอาหารหรือเครื่องดื่มแล้วชวนน้อง ๆ เยาวชนมาพูดคุยและอีกวิธีคือการพูดคุยไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งน้อง ๆ เยาวชนมีแขกจึงหยุดการพูดคุย

2. กิจกรรมที่จะทำกับเยาวชนในสถานประกอบการ จะต้องเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่เชิงวิชาการ (เน้นการบรรยาย) ซึ่งจะทำให้น้อง ๆ เยาวชน ๙ รู้สึกเบื่อหน่ายและไม่สนใจอยากจะรับรู้ข้อมูล ดังนั้นควรจะเป็นกิจกรรมที่เน้นการพูดคุยแบบยืดหยุ่นแต่สอดแทรกความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้

3. การเข้าไปทำงานกับน้อง ๆ เยาวชน ซึ่งบางทีก็ให้ความร่วมมืออย่างดีเยี่ยม แต่ก็มีส่วนที่ไม่ยอมแม้แต่จะพูดคุยกับเรา คือ เข้าถึงยากมาก ก็มีวิธีการเข้าถึง คือ สั่งอาหาร หรือเครื่องดื่มในราคา 80 บาท แต่ไม่เกิน 100 บาท เพื่อสร้างความคุ้นเคย แต่เราจะไม่ทำทุกร้านเราจะใช้วิธีการนี้เฉพาะบางร้านเท่านั้น (ร้านที่เข้าถึงได้ยาก)

4. การเข้าหากลุ่มเป้าหมายในครั้งแรกจะต้องมีการนำของติดไม้ติดมือไปฝากกับกลุ่มเป้าหมายด้วย คือ การแจกถุงยางอนามัย เพื่อพวกเขาจะได้มั่นใจว่าเราทำงานด้านนี้จริง ๆ

5. สร้างความมีส่วนร่วมและการสร้างความไว้วางใจ โดยการให้ร้านประกอบการ ได้รับทำกับข้าวและทำอาหารว่างเวลามีการจัดกิจกรรมของทางสมาคม ฯ

สิ่งนี้อาจจะเกิดขึ้นได้ในระหว่างทำงานแต่ไม่ต้องกังวล

หากท่านยังไม่เคยทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนในสถานประกอบการ - สถานบันเทิง ก็จะมีปัญหาบางอย่างเล็กน้อยแต่ไม่ต้องกังวลหรือห่อหุ้มก่อนเป็นธรรมดาสำหรับการทำงานในช่วงระยะแรกของบุคคลหรือองค์กรอาจจะถูกมองว่าเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่าย

รู้กัน... Know in Thai

ปราบปรามหรือไม่ อาจจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจและหวาดระแวงขึ้นได้ แต่เราต้องพยายามสร้างความมั่นใจและเชื่อมั่นให้กับเจ้าของสถานประกอบการหรือกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการเป็นกันเอง และที่สำคัญช่วงเวลากลางวันจะเป็นเวลาพักผ่อนของกลุ่มเป้าหมายหากท่านคิดจะจัดกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว อาจจะไม่เป็นตามเป้าหมายที่ท่านได้วางไว้ ดังนั้นจึงพยายามหลีกเลี่ยงอาจจะจัดกิจกรรมในช่วงดังกล่าว และโดยส่วนหนึ่งของการทำงานกลุ่มเป้าหมายอาจจะพบว่ามีส่วนเป็นแรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่สามารถอ่านหรือเขียนภาษาไทยได้เลย แต่ทั้งนี้ท่านไม่ต้องกังวลถึงแม้พวกเขาจะอ่านหรือเขียนไม่ได้ พวกยังสามารถฟังและพูดภาษาไทยหรือภาษาอีสานได้อย่างดีเยี่ยมทีเดียว

ความภูมิใจและคุณค่าที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

คุณอนัน แยมสมัย ผู้ประสานงานโครงการ ฯ สิ่งที่เขาพบมีความภูมิใจและประทับใจเกี่ยวกับการทำงาน

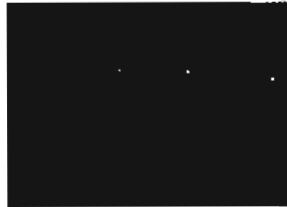
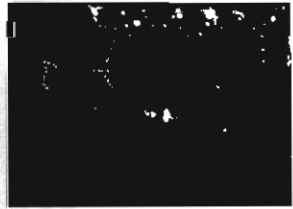
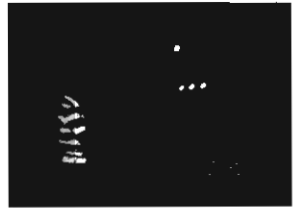
เล่าให้ฟังว่า **คุณค่าของเงิน คุณค่าตัวเองเพื่ออนาคต**

“จากการที่ได้ทำงานกับกลุ่มคนทำงานกลางคืน เราได้เห็นมุมมองการใช้ชีวิต การวางแผนอนาคตหลังจากเลิกอาชีพนี้ มีพนักงานคนหนึ่งภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคเหนือ ปัจจุบันทำงานอยู่อำเภอภูจินารายณ์ เธอได้เก็บหอมรอมริบเงินทองจากการงานของเธอส่งให้แม่และลูกชายเดือนละ 5,000-6,000บาท นอกจากนี้เธอยังซื้อที่กว่า 30ไร่ (หรือมากกว่า) แล้วปลูกยางพาราเต็มพื้นที่ทั้งหมด ทำให้เห็นได้ว่าทุกอาชีพทุกคนมีคุณค่า มีความคาดหวัง มีอนาคตที่ดีได้หากรู้จักให้ความสำคัญกับตัวเอง และรู้จักคุณค่าของเงิน”

เป็นผู้ถูกกระทำอรัลเช็คส์เสียงหรือไม่ แต่เมื่อที่มงานเจ้าหน้าที่ ของ SDA ได้ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เราจึงได้เห็นแววตาที่คลายความวิตกของพนักงาน

คุณทักษิณ มงคลศิริ ตำแหน่งผู้ประสานงานโครงการฯ สิ่งที่มีใจและประทับใจจากการทำงานคือการเชื่อมประสานที่ยอดเยี่ยม ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของกลุ่มบริการค่อนข้างยากจึง ซึ่งโครงการทำให้เกิดช่องทางโดยการประสานของแกนนำที่เป็น MSM และมีเพื่อนที่เป็นหมอและพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลไซธร ได้แนะนำช่องทางการบริการที่สะดวกและมีการฝากเบอร์โทรไว้เพื่อการติดต่อที่ไม่สะดวกให้โทรติดต่อได้ตลอดเวลา

พื้นที่
พื้นที่

พื้นที่... Known
พื้นที่... Know
พื้นที่... Know

“จากเวทีฮ้านหมอลำ..สู่แกนนำเยาวชน เพราะบางชายรักชาย”

องค์กรดำเนินงาน

มูลนิธิไทยอาทुर จังหวัดขอนแก่น

บ้านนิจจานุเคราะห์ จังหวัดหนองบัวลำภู

นิยามเยาวชนเพราะบางชายรักชาย (MSM) หมายถึง เยาวชนชายที่ตีเพศสัมพันธ์กับชาย พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์เฉลี่ยในกลุ่มเยาวชนชายรักชายจะมีเพศสัมพันธ์ ประมาณ 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์ (เป็นช่วงเวลาปกติที่ไม่มีเทศกาล งานหมอลำ) ขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาลและเทศกาล เช่น ถ้ามีงานหมอลำ งานเทศกาล MSM จะมีเพศสัมพันธ์กันมากง่ายและถี่ขึ้น โดยจะมีการผูกสัมพันธ์กับหนุ่ม ๆ เพื่อไปเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีกันบ่อยในหลายสถานที่ทั้งทุ่งนา หัวเดิน หัวดอน คันนา ป่าละเมาะ มีบ้างที่มีเพศสัมพันธ์ในบริเวณงาน สถานที่เหล่านั้นมักจะเป็นสถานที่ที่เข้าไม่ถึงดูงยาง ใช้บ้างไม่ใช้บ้างจึงมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย

พฤติกรรมการใช้ชีวิต การรวมตัวของเกย์และกะเทย จะรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ สนใจในเรื่องความสวยความงาม การกินยาคุมแรงฮอร์โมน เพื่อให้หน้าอกโต การศัลยกรรมแปลงเพศ และมักจะมี ตัวแม่เป็นเหมือนแกนนำหัวหน้ากลุ่ม ที่จะคอยประสานเชื่อมโยงเพื่อน ๆ ในกลุ่มด้วยกิจกรรมหรือการรวมตัวกันไปสวดตามที่ตั้งหรือไปรวมตัวกันตามร้านอาหารและเหนือเครือข่ายของตัวแม่ขึ้นไปจะมี เจ๊ใหญ่ เป็นเหมือนหัวหน้ากลุ่มเครือข่าย MSM อีกระดับหนึ่ง

เทคนิควิธีการที่จะเข้าถึงเยาวชนเปราะบางชายรักชาย

- ต้องเข้าไปหาตัวแม่ก่อน เพราะจะมีการรวมตัวกันอยู่แล้วจะทำให้เข้าถึง MSM ได้ง่ายและเป็นจำนวนมาก

- ควรไปหา MSM ในจุดที่เขารวมตัวกัน อาจเป็นที่สวนสาธารณะ ร้านเครื่องเช่าชุดแต่งงาน ร้านแต่งหน้าทำผม สนามกีฬาหมู่บ้าน ตำบล หรือจุดศูนย์รวมในชุมชน เช่น ร้านส้มตำ เป็นต้น ในตอนหัวค่ำ

- ควรไปทำกิจกรรมตอนเย็น ๆ หรือไปเข้าหาตอนที่มิถิกิจกรรมงานบุญ หมอลำ กลุ่มนี้จะนั่งรวมตัวแต่งงานกันก่อน

- การเข้าถึงแบบตัวต่อตัว เป็นรูปแบบที่ได้ผล ไปครั้งแรกให้คุยเล่น เรื่องไร้สาระ คุยเรื่องทั่วไป สอบถามความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ไปครั้งที่สอง ถึงจะเริ่มพูดคุยเรื่องการป้องกันเอดส์ โดยแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เช่น มาสอนกันใส่ถุงยาง เรื่องประเมินความเสี่ยง เป็นต้น

รู้จัก...
Know
เรา

• การให้ MSM เยาวชนมีโอกาสดำเนินงานเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนจะช่วยให้ MSM ได้รับการยอมรับและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองมากขึ้น ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ ให้พื้นที่ในการแสดงออกจะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

• เชิญ MSM ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นที่ยอมรับของชุมชนมาเป็นพี่เลี้ยงของกลุ่ม เพื่อให้การทำงานกับชุมชนได้รับการตอบสนองและให้การสนับสนุนมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการทำงานในการป้องกันเยาวชนเปราะบางชายรักร่วมเพศ กลุ่มกุดจีเป้า และกลุ่มหึ่งห้อย

กิจกรรม สื่อ หลักระบวนวิธี

หลักสูตรกลาง

1. รู้จักตนเอง
 - สรีระของฉันทัน
 - ใครเอ่ย
2. รู้จักโรค
 - โรคทางเพศสัมพันธ์
 - โรคเอดส์
 - กิจกรรมแลหน้า / QQR
3. รู้จักคุณค่า
 - ราคาคน
 - จินตนาการรัก
 - ลีลาแห่งรัก

รูปแบบการจัดกิจกรรม

เวทีอบรม / รูปแบบค่าย WORK SHOP ฝึกปฏิบัติ เสวนาตัวต่อตัว โดยมีการบันทึกและการใช้สื่อ หรืออุปกรณ์ เช่น ดุงยางอนามัย แผ่นพับ กลุ่มเป้าหมายขึ้นขอบการแสดง จัดเวทีให้แสดงออก เช่น จัดประกวดความงามที่แทรกแนวความคิดเรื่องสิทธิทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเข้าไว้ด้วย

วิธีการเข้าถึงดุงยางอนามัยแกนนำชายรักชายจะนำไปฝากไว้กับแม่ค้าตามเวทีหมอลำ กลุ่มเป้าหมายจะรู้ว่าสามารถไปเอาดุงยางได้ที่แม่ค้าขายน้ำข้างเวที เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการเข้าถึงดุงยาง

รู้จัก...
Know
Know
Know

ผลลัพธ์ตามเป้าหมายโครงการ

จากการทำดำเนินโครงการได้เกิดการรวมกลุ่มเยาวชนเปราะบาง
ในระดับพื้นที่โดยใช้ชื่อว่า "กลุ่มหึ่งห้อย" ของมูลนิธิไทยอาหาร จ.ขอนแก่น
และ "กลุ่มกุดจีบ้ำ" ของบ้านนิจจานุเคราะห์ จ.หนองบัวลำภู ซึ่งกลุ่มที่
เกิดขึ้นนี้ได้รวมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนเยาวชน
ชายรักชายด้วยกัน โดยได้นำความรู้ ข้อมูลข่าวสารไปถ่ายทอดต่อเพื่อนๆ
ในเนื้อหาของหลักสูตรกลางซึ่งประกอบไปด้วย (รู้จักตนเอง รู้จักโรค และ
รู้จักคุณค่า) ซึ่งเป็นเครื่องมือให้แกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางได้ไปถ่ายทอด
ความรู้ความเข้าใจ การตระหนักถึงปัญหาของโรคเอดส์ และสามารถ
จัดการกับปัญหา โดยมีการปรับพฤติกรรมเรื่องเพศ และรู้จักคุณค่าตนเองด้วย
นอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายภาคีความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กร
อปท.ที่ทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบาง และแกนนำเยาวชนกลุ่มหึ่งห้อย

สามารถเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. เพื่อสมทบการจัดกิจกรรมให้แก่เยาวชนเปราะบางชายรักชาย **ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ**

1. แกนนำเยาวชนกลุ่มเปราะบางชายรักชาย สามารถทำกิจกรรมป้องกันเอดส์และถ่ายทอดต่อสู่เพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบาง โดยเน้นเรื่องความรู้ ความตระหนัก สามารถประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่อรอง เข้าถึงถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่น การเข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์กับเพื่อนเยาวชนกลุ่มเปราะบาง และเยาวชนแกนนำเป็นผู้บริหารกิจการเองได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครือข่ายในการทำงานป้องกันเอดส์สำหรับกลุ่มเยาวชนชายรักชายที่จะทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบางฯ ในการเข้าถึงทรัพยากรในระดับท้องถิ่นเพื่อการป้องกันเอดส์

3. เกิดพัฒนาและเผยแพร่สื่อ รวมถึงรูปแบบหลักสูตรกลาง (รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า) ที่มีเนื้อหาการป้องกันเอดส์ชัดเจนสำหรับแกนนำและเยาวชนชายรักชาย โดยเน้นเรื่องความรู้ ความตระหนัก สามารถประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่อรอง เข้าถึงถุงยางอนามัย การเข้าถึงข้อมูลบริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

4. เกิดนวัตกรรมพัฒนาและเผยแพร่รูปแบบ **หลักสูตรลีลาแห่งรัก** สอนการให้มัทักษะการใช้ชีวิตรักของกลุ่มเยาวชนชายรักชาย และการแสดง **แฟนตาซี ซีรีส์** เป็นโชว์เคลื่อนที่สำหรับเวทีรณรงค์ต่างๆ ในงานวันเอดส์โลก วันกีฬาสีของโรงเรียน กีฬาไต่บ้าน

รู้จัก... Know
Know... Know
Know... Know

5. เกิดเครือข่ายการทำงาน อปท.สาธารณสุข + เอดส์เน็ต + ไทยอาหาร+บ้านนิจจานุเคราะห์ + แกนนำเยาวชน บทบาท อปท. สนับสนุนทรัพยากร เสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ คิดนอกกรอบ เจือ้นไข กฎระเบียบ บทบาท NGO หนุนเสริมเชิงเทคนิค ชวนคนมาทำงาน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ส่วนบทบาทแกนนำเยาวชน อุทิศตัว เสียสละ สามัคคี เปิดรับไม่ปิดกั้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น หัวใจความสำเร็จ คือ การวางแผนต้องชัดเจน ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีส่วนร่วม พัฒนาเครือข่าย

คุณค่าที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

การได้มีส่วนสร้างวิทยากรแกนนำเยาวชนเปราะบางชายรักชายให้ม้องค์ความรู้ และถ่ายทอดความรู้ความเข้ใจนั้นสู่เพื่อนๆ และความรู้ นั้นจะติดตาม

ตัวเขาไปตลอดไม่ว่าเขาจะทำอะไร อยู่ที่ไหน ก็จะนำแนวคิดเรื่องการรณรงค์ป้องกันเอดส์ไปเผยแพร่ เมื่อก่อนดุษงยางอนามัยจะไม่ยอมแบ่งปันกัน แต่เดี๋ยวนี้ทัศนคติเปลี่ยนไป มีเท่าไรก็จะแบ่งปันกัน ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดเป็นเชิงบวก มีทักษะการใช้ชีวิตดีขึ้น

“วิถีที่เปราะบางของ...เยาวชน เปราะบางเร่ร่อน”

ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทำงาน บ้านพักใจอุดร จังหวัดอุดรธานี

สถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา

จากการสำรวจของเทศบาลนครอุดรธานี มีเด็กเร่ร่อนในเขตเทศบาลนครฯ ประมาณ 30 คน มีปัญหาเรื่องการอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ และมีเด็กด้อยโอกาสอยู่ประมาณ 100 คนที่พ่อแม่เป็นผู้ติดเชื้อ ครอบครัวยากจน หรือเป็นเด็กที่มีเชื้อเอชไอวี หรือได้รับผลกระทบจากพ่อแม่ที่เสียชีวิตจากเอดส์ เยาวชนกลุ่มนี้เมื่อไม่ได้รับโอกาส ไม่มีบัตรประชาชน เยาวชนก็จะถูกผลักดันเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ ไปเร่ร่อนขายบริการที่ทุ่งศรีเมือง และมักไม่ใช่นางงาม จึงเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

พฤติกรรมการใช้ชีวิต

มีพฤติกรรมการใช้ชีวิต รักอิสระ ไม่มีครอบครัว เปลี่ยนแหล่งที่พักอาศัยบ่อย อยู่ด้วยตัวเอง หากินเอง ขายบริการทางเพศ ขอดาน เก็บเศษขยะ รับจ้าง ลักขโมย ใช้และติดยาเสพติด ติดเชื้อเอดส์ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่ค่อยมีความอดทนในการทำงานได้นาน จึงไม่ค่อยมีใครรับเข้าทำงาน

รู้... Know
แล้ว... Know
แล้ว... Know

มีการใช้ยาเสพติด ประเภทสารระเหย กาว ต่างๆ ชอบลักเล็ก ขโมยน้อย ที่อยู่อาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง บางคนไม่มีเงินก็ไปหาที่นอน ตามป้ายรถเมล์ สวนสาธารณะ ตามฟุตบาท แต่เยาวชนกลุ่มนี้จะมีความสุขในการใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ และเยาวชนกลุ่มนี้จะชอบตกแต่ง (ศัลยกรรม) อวัยวะเพศ มีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องในเรื่องอวัยวะเพศ เช่น ผ่าเบนท์ (ผ่าปลายอวัยวะเพศออกเป็นสามแฉก) ผึงมุก เป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

รูปแบบการเข้าถึง

- สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นให้ได้ ต้องคลุกคลี ทำตัวปกติให้เหมือนเขา เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ คนทำงานต้องจริงใจ พร้อมทั้งจะให้ความรัก ให้อภัย มองเขาในมุมบวก รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ และมีจิตสาธารณะ
- สิ่งที่จะทำให้เกิดความผูกพันได้ คือ ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เยาวชนกลุ่มนี้ ต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเขาโดยไม่ด่วนตัดสิน ให้โอกาสเยาวชนกลุ่มนี้กลับตัวให้ความอบอุ่น ถึงแม้ว่าเขาจะทำตัวยุ่ง ๆ บ้างก็ตาม (เพราะเยาวชนอาจจะผิดพลาดได้บ่อย ๆ)
- พยายามส่งเสริมการแสดงออก หรือมีเวทีให้แสดงความสามารถ
- เข้าหาตอนกลางวันไม่ได้ เพราะเป็นเวลาที่เขาพักผ่อนนอนหลับ ควรเข้าหาเวลาเย็น ๆ

• จะทำกิจกรรมอะไรต่าง ๆ หากมีกำหนดการต้องปรึกษาเขาก่อน และห้ามตายตัว ต้องยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับเขาส่วนหนึ่ง เราไปกำหนดกฎเกณฑ์ เวลาตายตัวใด ๆ ไม่ได้ ไม่อย่างนั้นคนทำงานจะทำงานยากมาก และอาจเบื่อไปเอง

• ประสานงานกับทาง กศน. และแกนนำชุมชน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ ทั้งร่างกายและแรงใจในการทำงานเป็นอย่างดี

• ต้องประสานงานเรื่องการช่วยเหลือ ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่องสวัสดิการ

• เอาใจใส่เรื่องจิตใจเยอะ ๆ ควรลงไปเยี่ยมบ้าน สร้างความเข้าใจในชุมชนกับคนรอบข้าง ให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นคนปกติเหมือนคนอื่น ๆ เห็นคุณค่าของตนเอง

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแกนนำเยาวชน

1. เด็กที่ใกล้ชิด และผ่านกิจกรรมที่เคยทำร่วมกับครู กศน.จ.อุดรธานี
2. เด็กที่เข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสาร เรื่องเอชไอวี / เอดส์
3. คัดเด็กที่มีความสนใจในการทำงานเรื่องเอดส์
4. สามารถสื่อสารได้เข้าใจ มีทักษะในการเรียนรู้

รู้จัก... Know
คุณค่า
ของ
เรา

กระบวนการทำงานกับเยาวชนกลุ่มเปราะบางเร่ร่อน

อบรมการเป็นวิทยากรหลักสูตรกลาง (รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า) โดยมีความเข้มข้นในเรื่องการป้องกันเอดส์ เน้นความรู้ ความตระหนักสามารถประเมินความเสี่ยง ทักษะการปฏิเสธต่อรองการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเข้าถึงถุงยางอนามัยและสารหล่อลื่นการเข้าถึงข้อมูลการส่งต่อ บริการด้านเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 1 คน ขยายผล 10 คน

กระบวนการสร้างแกนนำเยาวชน

หลักสูตร “รู้จักตนเอง”

- ความเป็นหญิง - ชาย
- สรีระของร่างกาย
- รู้จักอารมณ์ตนเอง

หลักสูตร “รู้จักโรค”

- เกมส์แลกน้ำ เป็นกิจกรรมที่

สามารถทำให้เขาเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของพวกเขาว่าเขา มีความเสี่ยงอย่างไร

- กิจกรรมประเมินความเสี่ยง QQR เป็นรูปแบบที่จะสามารถทำได้กับเด็กเร่ร่อนได้ดี

- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- การป้องกันโรคเอดส์ โดยใช้ถุงยางอนามัย

- สถานการณ์โรคเอดส์ในพื้นที่ / ของกลุ่มตัวเอง
หลักสูตร “รู้จักคุณค่า”

- กิจกรรมมูลค่า / คุณค่า
- กิจกรรม “ เรือมนุษย์ ”

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

บ้านพักใจอุดรธานีได้นำการสำรวจข้อมูลแล้วพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการตระหนักในเรื่องการป้องกันตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าตนเองมากขึ้น เช่น เดิมเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะป้องกันเป็นบางครั้งและเมื่อพบว่าคู่ของตนเองดูคงจะปลอดภัยก็จะไม่ใส่ถุงยางและผลออกมาพบว่าดังนี้

○ เยาวชนแกนนำเด็กเร่ร่อนฯ ร้อยละ 82 เห็นว่า โรคเอดส์เป็นเรื่องใกล้ตัว

○ เยาวชนแกนนำเด็กเร่ร่อนฯ ร้อยละ 88 เห็นว่าในปัจจุบันมีการระบาดของโรคเอดส์ในจังหวัด

○ เยาวชนแกนนำเด็กเร่ร่อนฯ ร้อยละ 100 เห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกันกับใครก็ตาม เป็นกัรเสี่ยงต่อการติดเอดส์ได้

○ เยาวชนแกนนำเด็กเร่ร่อนฯ ร้อยละ 88 เห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับคูรักโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องปกติ มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้นที่เห็นว่า ไม่ใช่เรื่องปกติ

รู้จัก...
Known
Know
รู้

๐ เยาวชนแกนนำเด็กเร่ร่อนฯ ร้อยละ 71 คิดเห็นว่าคนรอบตัวหรือคนใกล้ชิดอาจมีเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 18 คิดว่าไม่ทราบ และร้อยละ 11 คิดว่าไม่ใช่

กระบวนการทำงาน กิจกรรม

- อบรมทักษะการสื่อสาร และถ่ายทอดในการป้องกัน
- คัดเลือกคณะกรรมการเด็กในกลุ่มชุมชน และกลุ่มเด็กเปราะบาง (จำนวนคณะกรรมการเด็ก 15 คน) จาก 42 คนมีการจัดอบรมจำนวน 4 ครั้ง ในคณะกรรมการเด็กคณะกรรมการเด็กได้ลงไปขยายผลในกลุ่มเพื่อนและในชุมชน
- กิจกรรมรณรงค์เอดส์ในโอกาสวันเข้าพรรษา วันแม่แห่งชาติ วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมฯ

ผลที่เกิดขึ้นเชิงปริมาณ

1. ได้แกนนำเด็ก 15 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอดส์ และตระหนักในปัญหาเอดส์
2. แกนนำเด็กสามารถขยายผลในกลุ่มเยาวชนได้
3. เด็กในชุมชนได้รับความรู้จากการขยายผลของแกนนำเด็ก เรื่องเอดส์จำนวน 160 คน โดยมีการใช้แบบประเมินผล ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคเฉพาะของครูที่เป็นพี่เลี้ยง (ต้องใช้ภาษาที่เฉพาะกับเด็กกลุ่มนี้จริงๆ) ต้องพูด ต้องคุย ต้องหวานล่อม ต้องอธิบายซ้ำๆ เพื่อที่จะให้เขาเข้าใจในแบบสอบถาม
4. แกนนำเด็ก 15 คน สามารถมีความรู้เรื่องเอดส์ถูกต้องชัดเจน
5. เครือข่ายภาคีให้ความร่วมมือสนับสนุนงบประมาณ

ผลที่เกิดขึ้นเชิงคุณภาพ

หลังจากโครงการได้มีการทำกิจกรรมต่างๆ กับเยาวชนตัวเยาวชนเองก็มีพัฒนาการขึ้น เช่น มีการเริ่มหาอาชีพ ไปประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้เข้ามาใช้จ่าย เริ่มอยากเรียนหนังสือต่อ ซึ่งในส่วนนี้เกิดความไว้วางใจของเยาวชน ที่เปิดใจจะพัฒนาตนเอง และจากการร่วมกันผลักดันกิจกรรมต่างๆ โดยทีมงานทั้งโครงการเปราะบาง เทศบาลนคร ตำรวจอบจ. และพมจ. ที่มาช่วยกันแก้ไขปัญหา อย่างไม่ตัดสิน

- แขนงนำเยาวชนคนเปราะบางเร่ร่อนมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน
- แขนงนำเยาวชนคนเปราะบางเร่ร่อนใช้ทักษะเทคนิคในการสอนเพื่อน โดยใช้ความพยายาม และเพื่อน ๆ ก็ยอมรับ
- รู้จักใช้ทักษะในการปฏิเสธต่อรองกับเพื่อน ๆ ในการหลีกเลี่ยงในพฤติกรรมเสี่ยงกับตัวเอง
- กล้าแสดงออกมากขึ้นในกรสื่อสารเรื่องเอดส์ ให้กับคนที่มานั่งฟังเราได้อย่างมั่นใจ
- ใช้ประสบการณ์ที่ตนเองผ่านมามีถ่ายทอดกับเพื่อน ๆ ได้
- ชุมชน ร่วมกับบ้านพักใจ กศน. เด็กและชุมชนสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ไม่ใช่เฉพาะงานเอดส์
- เด็กที่ได้เข้าโครงการนี้ ได้รับการอบรม ได้รับความอบอุ่น มีสังคมสามารถที่จะดำรงชีวิต มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูตัวเอง มีอาชีพมีรายได้
- ทำให้เด็กที่ไม่มีมีความกล้าที่จะแสดงออกสามารถมีความมั่นใจสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องเอดส์ได้
- แขนงนำที่เป็นผู้พิการเร่ร่อนแต่เขายังสามารถที่จะบอกเพื่อน ๆ ให้ตระหนักถึงพฤติกรรมความเสี่ยง

บทเรียนการทำงาน

สิ่งที่พิเศษมาก คือ ถ้าสามารถทำงานเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างจริงจังแล้ว เขาจะให้ความไว้วางใจ ให้ความนับถือคนที่ปฏิบัติต่อเขาอย่างมาก และหากมีเวทีให้แสดงออกแล้วเยาวชนกลุ่มนี้จะรู้สึกดีใจมาก จะกล้าแสดงออกอย่างมาก ชอบแสดงความคิดเห็น ภาคภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขึ้นชอบการแสดงออก และชอบการมีส่วนร่วม เยาวชน และไม่ได้เป็นเด็กก้าวร้าวเหมือนกับบุคลิกภายนอก ที่คนอื่นมักจะตัดสิน

ข้อค้นพบในการทำงาน

การจัดกิจกรรมใดๆ ก็ตามต้องมีพี่เลี้ยงดูแล ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ถึงแม้ว่าการทำกิจกรรมจะมีลักษณะการทำงานในรูปของคณะกรรมการแบ่งบทบาทภารกิจกันอย่างชัดเจนแล้วก็ตาม ก็ต้องมีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และจัดให้มีกิจกรรมสนทนา

การก่อนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้การออก จัดกิจกรรมต้องมีการประชุมวางแผนเตรียมออกจัดกิจกรรม และมีการสรุปผลการจัดกิจกรรมร่วมกันทุกครั้ง แกนนำเยาวชนทุกคนต้องทบทวนกิจกรรมที่ได้ทำกิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อทบทวนจุดบกพร่องของตัวเอง เพื่อปรับปรุงตัวเองเสมอ เช่น จุดบันทึกของตัวเอง สำรวจตัวเอง

รู้จัก...
known
ใคร

นวัตกรรมการทำงาน “สามเหลี่ยมมหัศจรรย์”โมเดลหรือรูปแบบของการพัฒนาที่เป็นรูปสามเหลี่ยมนั้น ทำให้เราได้มองเห็นความร่วมมือกันในการทำงานที่มาจากหลายภาคส่วน ดังนี้

1. การทำงานต้องมีกลุ่มเป้าหมาย โดยจะต้องตั้งกลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วม
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ท้องถิ่นที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ เช่น อบจ. อบต. เทศบาล ฯลฯ ซึ่งกลุ่มนี้ถือว่ามีความสำคัญเรื่องการผลิตนโยบาย และรับผิดชอบแผนในการจัดการกับปัญหา
3. กลุ่มเชิงเทคนิค เชิงกระบวนการ ซึ่งก็คือ องค์กรพัฒนาเอกชน นักพัฒนา โดยทั้ง 3 กลุ่มนี้ จะต้องทำงานร่วมไปด้วยกัน

ผลลัพธ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จ

- หน่วยงานภาคี 3 ภาคส่วนร่วมทำงานกันอย่างจริงจัง
- การประสานงานในการทำงานมีเป้าหมายเดียวกัน

- กลุ่มเป้าหมาย / พื้นที่ / หน่วยงานต่าง ๆ ต้องเชื่อมโยงประสาน
อย่างต่อเนื่อง

- ความร่วมมือสามัคคีของชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน
- การลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูล คนทำงานต้องเข้าถึงตัวเด็กให้ได้
- งบประมาณมีผลต่อการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

คุณค่าของงาน

อาร์ดี... แกนนำเยาวชนชนเด็กเร่ร่อนคนหนึ่ง เล่าว่าประทับใจ
ที่ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมในโครงการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่ม
เปราะบางเด็กเร่ร่อน เพราะที่ผ่านมามีความรู้เรื่องโรคเอดส์เคยได้รับการ
อบรมจากครูที่โรงเรียนแล้ว ก็เข้าใจว่ามีความรู้แล้ว เพราะที่ผ่านมาก็เมื่อมี
เพศสัมพันธ์ก็จะใส่ถุงยางอนามัยบ้าง ไม่ใส่บ้าง ซึ่งจากประสบการณ์
ที่ผ่านมามีอายุเพียง 19 ปีมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงมากหน้าหลายตา
รวมถึงหญิงขายบริการ เมื่อมาทำกิจกรรมเกมแล่นน้ำทำให้เกิดความกลัว
กลัวการติดเชื้อเอดส์ และเมื่อตนได้มีโอกาสมาสัมผัสกับวิถีชีวิตของเด็ก
เร่ร่อนจากเดิมมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกลุ่มนี้ คิดว่าเขาเป็นคนที่สร้างปัญหา
ให้ชุมชนเป็นคนที่น่ารังเกียจ เพราะตนเองจะมีแก๊งวัยรุ่นเหมือนกัน
และเห็นว่ายังมีกลุ่มเยาวชน เช่น กลุ่มศาลเจ้า ที่เข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสาร
เรื่องเอดส์

“ ก่อเกิด..เครือข่ายเยาวชน เพราะบางสร้างสุขภาคอีสาน ”

เครือข่ายเยาวชนเพราะบางสร้างสุขภาคอีสาน เป็นเครือข่ายเยาวชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสุขภาวะทางเพศภาคอีสาน เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรภาคีเครือข่าย 8 องค์กรที่ทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กันมาในโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนเพราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพันธะสัญญาร่วมกันในเวทีประชุมแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกันขององค์กรร่วมรับผิดชอบดำเนินการฯ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2553 โดยมอบหมายให้เอดส์เน็ตจะเป็นองค์กรหลักในการเชื่อมประสานงาน การเข้าถึงแหล่งทุนจัดกระบวนการการเรียนรู้และองค์กรภาคีเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เป็นที่ปรึกษา สำหรับเยาวชน น้องแกนนำเยาวชน จะทำหน้าที่เชื่อมประสานและทำงานกับเพื่อน

รูปแบบภาคีเครือข่าย ตั้งแต่การริเริ่มพัฒนาแผนงานโครงการ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเกิดขึ้นทั้งในมิติของความครอบคลุมพื้นที่ และความหลากหลายของกลุ่มประชากร การเรียนรู้ระหว่างกัน และนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของภาคีเครือข่าย เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ในการนำเสนอร่วมของ**เวทีแลกเปลี่ยนระดับภาค** สนับสนุนเวทีการเรียนรู้ในลักษณะเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน ตลอดจนขยายเวทีเรียนรู้ร่วมกันนี้ไปสู่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ

เครือข่าย
ความรู้
อีสาน

แผนงานในอนาคต นำเสนอข้อมูลและประสานให้คณะอนุกรรมการเอดส์จังหวัด และ ศูนย์ประสานประชาคมเอดส์จังหวัด (PCM) เห็นความสำคัญและถือกลุ่มเยาวชนเปราะบางเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยกำหนดในนโยบายและเป็นเป้าหมายในการลดการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ของจังหวัด

หนุนเสริมกลไกการเชื่อมโยงระหว่าง**หน่วยงานภาครัฐ** ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีทรัพยากรทั้งระดับชาติและ**ระดับพื้นที่** เช่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) โรงพยาบาล ซึ่งเป็นหน่วยบริการ เป็นต้น กับภาคีเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อ**ร่วมและสนับสนุนการทำงานของภาคีเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน** ที่ปัจจุบันสามารถเข้าถึง เข้าใจ และริเริ่มการพัฒนาในกลุ่มเป้าหมายเยาวชนเปราะบางด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์

การทำงานเชิงนโยบายกับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และให้เกิดการกระตุ้นเพื่อนำไปสู่การทำแผนของท้องถิ่นด้วย

การพัฒนาศักยภาพคนทำงาน จากการใช้ทรัพยากรร่วม หนุนเสริมการทำงานของแกนนำให้มีความต่อเนื่อง ทั้งการ**พัฒนาศักยภาพหรือดึงเอาศักยภาพ**ในการเขียนแผนงานโครงการ และการเชื่อมโยงกับแหล่งทุน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ ที่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ระดับท้องถิ่น

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเอ็ดส์โดยมีการสนับสนุนทั้งงบประมาณด้านงานรณรงค์ และการให้คุณค่าแก่เยาวชนว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกันในชุมชน

2. ผลักดันงานเยาวชนเข้าไปอยู่ในแผนนโยบายขององค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (อปท.ควรมีผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจน) และขยายภาคีเครือข่ายชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญของเยาวชนว่าคือ “อนาคตของชุมชนตนเอง”

3. หน่วยงานในระดับท้องถิ่น (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, โรงพยาบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ควรมีการสนับสนุนด้านสื่อเกี่ยวกับการป้องกันเอ็ดส์ที่เหมาะสม ให้เพียงพอต่อการกระจายความรู้ เป็นสื่อประกอบสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

4. หน่วยงานในระดับท้องถิ่น (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, โรงพยาบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ควรสนับสนุนด้านทรัพยากร/งบประมาณ เกี่ยวกับการกระจายถุงยางอนามัยและการเข้าถึงถุงยางอนามัยในระดับพื้นที่อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

5. ควรมีนโยบายให้จัดตั้ง คณะทำงานเอ็ดส์ในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล (เพราะปัจจุบันมีเฉพาะในระดับอำเภอและจังหวัด จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยงของการทำงาน)

6. ควรมีการเชื่อมประสานงานด้านข้อมูลและประสานให้ คณะอนุกรรมการเอดส์จังหวัด และ ศูนย์ประสานประชาคมเอดส์จังหวัด (ศปอจ.) (Provincial Coordinating Mechanism: PCM) กับหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานการป้องกันและการแก้ไข ปัญหาเอชไอวี/เอดส์ เห็นความสำคัญและถือกลุ่มเยาวชนเปราะบางเป็น กลุ่มเป้าหมายหลัก โดยกำหนดนโยบายและเป็นเป้าหมายในการ ลดการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ของจังหวัด

ระดับนโยบาย

1. ควรหนุนเสริมกลไกการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีทรัพยากรทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ เช่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) โรงพยาบาลซึ่งเป็นหน่วยบริการ เป็นต้น กับภาคีเครือข่ายองค์กรพัฒนา เอกชน เพื่อร่วมและ/หรือสนับสนุนการทำงานของภาคีเครือข่ายองค์กร พัฒนาเอกชน ที่ปัจจุบันสามารถเข้าถึง เข้าใจ และริเริ่มการพัฒนาในกลุ่ม เป้าหมายเยาวชนเปราะบางด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์

2. ควรมีนโยบายกระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้เกิดการตื่นตัว ด้านการเพิ่มเติมความรู้ด้านการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ การปรับเปลี่ยน เิงทัศนคติ ความตระหนัก อย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับการทำงาน ในระดับพื้นที่ให้เกิดกระแส

3. ควรมีนโยบายการสนับสนุนการทำงานด้านการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ ด้านทรัพยากร/งบประมาณอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดผลและวัดผลเชิงคุณภาพ ด้านการเปลี่ยนแปลงชัดเจนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เพียงเพื่อวัดผลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว

รู้จัก... Know...
คุณค่า
ตามใจ
ใจ

“ภาคผนวก”

กว่าจะเป็น “หลักสูตรกลาง” นวัตกรรม การทำงานกับกลุ่มแกนนำเยาวชนเปราะบาง

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรกลาง : ภายใต้อาสาสมัคร 9 องค์กรที่ทำงานเยาวชนด้านเอดส์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการประชุมและพูดคุยร่วมกันในการวางทิศทางและการทำงานกับเยาวชนเปราะบาง ๆ ร่วมกันในการที่จะพัฒนาหลักสูตรในการทำงานกับเยาวชนเปราะบางร่วมกัน โดยได้มีการพูดคุย หรือ ทบทวนเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานด้านเอดส์สำหรับเยาวชน ระหว่างวันที่ 25-27 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ณ ห้องบัวทิพย์ 4 ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จนกระทั่งมีมติร่วมกันในการวางร่างแนวคิดหลักสูตรกลางสำหรับการทำงานกับเยาวชนเปราะบาง (รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า) โดยมีเนื้อหาหลัก ๆ ที่จะร่วมกันสื่อสารและพัฒนา ร่วมกันดังตารางข้างนี้

- เข้าใจในร่างกาย	- เข้าใจโรค	- เห็นคุณค่าตน
(การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย/สุขภาพทางเพศ)	(โรคเอดส์/โรคซิฟิลิส/โรคติดต่อ)	- เห็นคุณค่าคนอื่น
- เข้าใจสภาพจิตใจ	- วิเคราะห์ได้	- เห็นศักยภาพตน
(การจัดการกับอารมณ์/การเท่าทันความรู้สึก)	(วิเคราะห์ปัญหาและแยกแยะได้)	- รู้จักบทบาทหน้าที่ต่อ
- เข้าใจสังคมรอบข้าง	- เข้าใจผู้ติดเชื้อ	ตนเอง ครอบครัว สังคม
(บทบาททางเพศ/ความหลากหลาย)	(การช่วยเหลือ/การดูแลผู้ติดเชื้อ)	ในการแก้ไขปัญหาเอดส์

รู้จัก...
Know
Know
Know

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลาง

(3 ส่วน รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า)

ส่วนที่ 1 รู้จักตนเอง

1. เพื่อพัฒนาเยาวชนเปราะบางให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่น
2. เพื่อให้เยาวชนเปราะบางได้เรียนรู้สภาพจิตใจการจัดการอารมณ์ และการเท่าทันกับความรู้สึกของตนเอง
3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนเปราะบางเรียนรู้เรื่องเพศวิถีและความหลากหลายทางเพศเป็นทางเลือกในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 2 รู้จักโรค

1. เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เกิดเรียนรู้ และมีทักษะการป้องกันการติดเชื้อHIV/AIDS และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ที่ชัดเจนและถูกต้อง
2. เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย
3. เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เกิดการยอมรับและการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อHIV ได้อย่างปกติสุข

ส่วนที่ 3 รู้จักคุณค่า

1. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้มองเห็นศักยภาพของตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนได้มองเห็นคุณค่าของตนเอง
3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักนำคุณค่าของตนเอง ช่วยเหลือครอบครัวคนอื่น สังคมและการแก้ไขปัญหาเอ็ดส์

รู้จัก...
known
ใคร

รู้จักตนเอง	รู้จักโรค	รู้จักคุณค่า
<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาเยาวชนประบางให้ เกิดการเรียนรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงทาง ร่างกายของวัยรุ่น 2. เพื่อให้เยาวชนประบางได้เรียนรู้ สภาพจิตใจ การจัดการอารมณ์และการ ทำหน้าที่กับความรู้สึกของตนเอง 3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนประบาง เรียนรู้เรื่องเพศวิถีและความหลากหลาย ทางเพศเป็นทางเลือกในการดำเนิน ชีวิต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาเยาวชนประบางให้ เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะในการป้องกัน การติดเชื้อHIV/AIDS และโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ ที่ชัดเจนและถูกต้อง 2. เพื่อส่งเสริมเยาวชนประบางให้เกิด การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย 3. เพื่อส่งเสริมเยาวชนประบางให้ เกิดการยอมรับและการอยู่ร่วมกับผู้ ติดเชื้อHIV ได้อย่างปกติสุข 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนประบางได้ มองเห็นศักยภาพของตนเอง 2. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนประบางได้ มองเห็นคุณค่าของตนเอง 3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนประบาง ได้รู้จักนำคุณค่าของตนเอง ช่วยเหลือ ครอบครัวยุคนอื่น สังคม และการแก้ไข ปัญหาอดส์

กิจกรรมรู้จักตนเอง (เข้าใจในร่างกาย – เข้าใจสภาพจิตใจ – เข้าใจสังคมรอบข้าง)

เข้าใจในร่างกาย

เข้าใจสภาพจิตใจ

เข้าใจสังคมรอบข้าง

กิจกรรมที่ 1 : การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (BODY MAP)

วัตถุประสงค์ :

เรียนรู้พัฒนาการทางเพศของหญิงชายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ทั้งร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และ พฤติกรรม ใจหาย (15 นาที)

ขั้นตอนและวิธีการ :

แบ่งกลุ่ม ชาย ล้วน และหญิงล้วน 2 กลุ่ม

1. เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ทำให้รู้ว่า "เป็นสาวแล้ว" ยกตัวอย่างพฤติกรรม การใช้ชีวิตในวัยหนุ่มที่ต่างจากวัยเด็ก
2. เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ทำให้รู้ว่า "เป็นชายแล้ว" ยกตัวอย่างพฤติกรรม การใช้ชีวิตในวัยหนุ่มที่ต่างจากวัยเด็ก

สรุปกระบวนการ :

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเกิดจากฮอร์โมน / ธรรมชาติ
2. การเข้าสู่ความพร้อมภาวะวัยเจริญพันธ์ ผันแปร / ประจำเดือน / การช่วยเหลือตัวเอง
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจคนพิเศษ

กิจกรรมที่ 2 : จินตนาการรัก

วัตถุประสงค์ :

เพื่อฝึกคิดวิเคราะห์ในการจัดการกับความรักที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. นำเสนอจากการจินตนาการรัก โดยให้ฉากสุดท้ายจบลงที่หญิงชายนั่งหันหลังชมแสงจันทร์
2. แบ่งกลุ่มแยกเพศหญิงและชาย ให้แต่ละกลุ่มลองจินตนาการต่อจากสุดท้าย ว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อจากฉากนั้น
3. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอฉากต่อไปของการจินตนาการรัก
4. ผู้นำกระบวนการชวนคิดวิเคราะห์ภาพการนำเสนอแต่ละกลุ่มโดยให้มุมมองและข้อคิดสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรมที่ 3 : ความหลากหลายทางเพศ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจถึงความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ในสังคม เข้าใจและยอมรับเพศที่มีความแตกต่าง

ขั้นตอนและวิธีการ :

- แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชายล้วน หญิงล้วน
- แบ่งเป็น 2 แถว ให้เวลา 2 เพลง ในการระดมความคิดเห็น
- บุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ความสามารถ คุณสมบัติและบทบาท (หน้าที่) ที่มีความเป็นชาย เป็นหญิง
- บุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ความสามารถ คุณสมบัติและบทบาท (หน้าที่) ที่ไม่ใช่ความเป็นชาย เป็นหญิง

การอภิปราย :

- อะไรคือตัวกำหนดว่าบทบาทหญิง ชาย ต้องเป็นแบบนี้
- หากผู้ชาย หรือ ผู้หญิงไม่ได้ทำหน้าที่หรือบทบาทแบบนี้ ถือว่าทำผิด หรือไม่ ?
- ถ้าดูแล้วการกระทำที่เป็นของผู้ชายหรือลักษณะที่แสดงออกหรือกระทำโดยผู้หญิงได้หรือไม่

สรุป

การกระทำหรือการแสดงออกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งแต่เดิมมักแสดงหรือกระทำโดยผู้ชาย ในปัจจุบันการกระทำหรือการแสดงออกนั้นบางอย่างก็กระทำโดยผู้หญิงได้เช่นกัน ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมของค่านิยม โอกาส และสถานที่

รู้กัน
Know it

ขั้นตอนกระบวนการ :

○ เมื่อเขียนเสร็จแบ่งกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มใช้เวลา 10 นาที ในการสรุปประเด็นในสถานี
โดยระบุความเหมือน ความแตกต่างของข้อมูล

○ ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มในกลุ่มใหญ่กลุ่มละไม่เกิน 3 นาที ผู้ดำเนินการบันทึกประเด็น
สำคัญในแผ่นใสและซักถามเพิ่มเติมหากกลุ่มนำเสนอข้อมูลไม่ชัดเจน

○ เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอข้อมูลแล้ว ผู้ดำเนินการสรุปเชื่อมโยงข้อมูลทุกสถานี

กิจกรรมที่ 2 แลกน้ำ

วัตถุประสงค์ :

- เข้าใจเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวีเอดส์ทางเพศสัมพันธ์
- ประเมินโอกาสเสี่ยงของตนเองได้และเห็นทางเลือกในการป้องกัน

วัสดุ/อุปกรณ์ : กระดาษ Flip Chart ปากกาเคมี ชุดเล่นกิจกรรม "แลกน้ำ"

1. สารโซเดียมไฮดรอกไซด์
2. น้ำเปล่า
3. ขวดใส่น้ำสองเท่าของจำนวนผู้เข้าร่วม
4. กระจกฉีดยาเท่าจำนวนผู้เข้าร่วม
5. สารละลายฟีนอล์ฟทาลีน

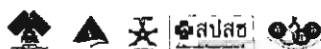
ขั้นตอนเตรียมอุปกรณ์ในพร้อมดังนี้

1. ใส่น้ำโซเดียมไฮดรอกไซด์ลงในแก้ว 1 ใบ
2. ใส่น้ำเปล่าลงในแก้วที่เหลือให้ได้ครบตามจำนวนผู้เข้าร่วม นับรวมใบแรกที่ใส่น้ำโซเดียมไฮดรอกไซด์ด้วย
3. แยกขวดที่ใส่น้ำเปล่าไว้ 6 ใบ แยกเก็บไว้ต่างหาก
4. จัดแก้วที่ใส่น้ำไว้ในถาด วางขวดที่ใส่น้ำโซเดียมไฮดรอกไซด์รวมอยู่ในถาดด้วย
5. นำกระบอกฉีดยาใส่ลงในแก้วทุกใบในถาด
6. เมื่อเตรียมแล้วจะยังเหลือขวดน้ำที่ยังไม่ได้บรรจุอะไรไว้อีก 1 ชุด เท่ากับจำนวนผู้เข้าอบรมใส่ถาดเรียงไว้

ขั้นตอนและกระบวนการ :

1. ผู้ดำเนินการอธิบายวิธีการเล่นแลกน้ำ 1... ขออาสาสมัคร 6 คน และแจกขวดที่แยกเอาไว้
6 ขวดให้อาสาสมัครถือไว้คนละขวด ให้อาสาสมัครดูน้ำเก็บในขวดเปล่าที่เตรียมไว้ จากนั้น
แยกขวดน้ำ 6 ขวดที่อาสาสมัครฉีดน้ำของตัวเองเก็บไว้ต่างหาก และให้อาสาสมัครนั่งรวมกัน
อยู่ด้านหนึ่งของห้อง

รู้จัก...
Know
Know
Know

2. แจกขบวนน้ำให้กับผู้เข้าร่วมในกลุ่มใหญ่ จากนั้นให้แต่ละคนดูหน้าของตัวเองไปสัปดาห์ในขวดเปล่าที่เตรียมไว้และให้ทุกคนสังเกตหน้าของตัวเองเหมือนหรือต่างจากเพื่อน
3. ให้ทุกคนในกลุ่มใหญ่จับคู่และแลกเปลี่ยนกัน ยกเว้นอาสาสมัคร พร้อมทั้งสังเกตสีของน้ำในขวดของตัวเองด้วยว่าเป็นอย่างไร ต่างกับของเพื่อนหรือไม่
4. กลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนกันประมาณ ๕ ครั้ง โดยไม่ซ้ำคนเดิม โดยให้แลกเปลี่ยนทีละรอบ พร้อม ๆ กัน
5. ครั้งที่ ๕ ให้อาสาสมัครเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนกับกลุ่มใหญ่และให้ผู้เข้าร่วมกลับไปนั่งที่เดิม
6. ผู้ดำเนินการชวนคุย ดังนี้
 - o แลกน้ำเป็นการจำลองให้เห็นในเรื่องอะไรบ้าง
 - o โอกาสที่ทำให้เราเสี่ยงต่อการติดเชื้อคืออะไร
 - o เราจะลดโอกาสเสี่ยงได้อย่างไรบ้าง

สาระสำคัญ :

- คนคิดว่าเพศสัมพันธ์ของตนเองไม่เกี่ยวกับเอดส์/ไกลตัว
- คนแยกไม่ออกระหว่างผู้ติดเชื้อ : ผู้ป่วยเอดส์
- สาเหตุที่ทำให้ติดเชื้อคือ การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีเอดส์ซึ่งดูไม่ออกโดยไม่ได้ใช้ถุงยางป้องกัน

กิจกรรมที่ 3 : โรคฉวยโอกาสสำหรับผู้ติดเชื้อ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้และรู้จักโรคฉวยโอกาสที่มากับโรคเอดส์

ขั้นตอนและวิธีการ :

นำเสนอข้อมูลโรคฉวยโอกาสที่จะเกิดขึ้นพร้อมภาพประกอบให้กับผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อมูล

กิจกรรมที่ 4 : การวิเคราะห์ความเสี่ยง

วัตถุประสงค์ :

1. ทบทวนความเข้าใจของตนเองในเรื่องเอดส์จากข้อมูลที่เคยได้รับ
2. ได้รับข้อมูลพื้นฐานที่ชัดเจนในเรื่องการติดต่อของเชื้อเอชไอวี เพื่อนำไปสู่การป้องกันตนเองและสร้างความมั่นใจในการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์

วัสดุ/อุปกรณ์ - กระดาษ Flip Chart

- บัตรระบุระดับความเสี่ยงจำนวน 6 ชุด (เสี่ยงมาก เสี่ยงปานกลาง เสี่ยงน้อยมากและไม่เสี่ยง)

6 ชุด

- บัตรคำ จำนวน 6 ชุด ๆ ละ 15 ใบ โดยแต่ละใบมีข้อความดังนี้

1. เพศสัมพันธ์ที่มีการสอดใส่โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
2. การจูบไล่การใช้ลิ้นกับอวัยวะภายนอก
3. การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกับผู้อื่น
4. ยุงกัด
5. การสัมผัสแผลเลือด น้ำเหลือง ของผู้ติดเชื้อ
6. การใช้นิ้วสอดใส่ในอวัยวะเพศให้กัน
7. การจูบปาก
8. การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ติดเชื้อ
9. การตรวจรักษา/ดูแลผู้ป่วยเอดส์
10. การช่วยตัวเอง
11. การใช้กรรไกรตัดเล็บมีดโกนร่วมกัน
12. เด็กทารกที่ดูดนมแม่ที่มีเชื้อเอชไอวี
13. การเป็นผู้ใช้ปากคำรัก (Oral Sex)
14. เพศสัมพันธ์โดยใช้ถุงยางอนามัย
15. การเป็นฝ่ายถูกทำ (Oral Sex)

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมจำนวน 4 กลุ่ม แจกบัตรคำและกระดาษปริปชาท์ ให้แต่ละกลุ่มกลุ่มละ 1 ชุด
2. ผู้ดำเนินรายการอธิบายความหมายของความเสี่ยงแต่ละระดับ
3. ผู้ดำเนินการอธิบายกิจกรรมว่าให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาบัตรคำทั้งหมดซึ่งกระทำกับผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ว่าอยู่ในความเสี่ยงระดับใด
4. ผู้ดำเนินรายการชวนคุยหลักเกณฑ์ในการวางบัตรคำของแต่ละกลุ่ม
5. ผู้ดำเนินการขึ้นแผ่นใสปัจจัยที่ทำให้คนมีโอกาสติดเชื้อเอดส์และสรุปกิจกรรม

สรุปกิจกรรม "เรามีข้อมูลเรื่องเอดส์ที่ชัดเจนแค่ไหน"

- คนโดยทั่วไปมักคิดว่าเชื้อเอดส์ติดต่อกันได้ง่าย แต่จากกิจกรรมในบทเรียนนี้ ชี้ให้เห็นว่า เอดส์มิได้ติดต่อกันง่าย ช่องทางการติดต่อก็เพียง 3 ทาง และยังจำเป็นต้องมีองค์ประกอบดังที่อธิบายในหลักการ QQR

- โอกาสเสี่ยงที่สำคัญต่อการได้รับเชื้อเอดส์ (โดยเฉพาะในประเทศไทย) คือ การมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่โดยไม่มีการป้องกัน กับคนที่เราไม่ทราบว่ามิใช่เชื้อเอดส์หรือไม่

- การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันกับผู้ติดเชื้อเอดส์ ที่บ้าน ที่โรงเรียน ที่ทำงาน หรือในชุมชน ไม่สามารถทำให้เราได้รับเชื้อเอดส์ได้

รู้จัก...
Know
Know
Know

กิจกรรมที่ 5 : ทางเลือกและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยสำหรับตนเอง

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. ระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมในประเด็นทางเลือกในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยสำหรับตนเอง
2. ขวนคิดวิเคราะห์แต่ละทางเลือกของผู้เข้าร่วมที่ได้ตอบ
3. สาธิตวิธีการใช้ถุงยางอนามัยสำหรับผู้ชายและผู้หญิงที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง
4. ข้อพึงระวังในการใช้ถุงยางอนามัยสำหรับผู้หญิงและผู้ชาย
5. ประเภทและขนาดของถุงยางอนามัยสำหรับผู้หญิงและผู้ชาย

กิจกรรมที่ 6 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อแยกแยะชนิดและอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

วัสดุ/อุปกรณ์ :

แผ่นภาพโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, บัตรคำกลุ่มอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, กระดาษขาว, กระดาษปรู๊ฟ

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. แบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน ต่อกกลุ่มเพื่อให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. แจกภาพโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แต่ละโรคโดยที่ไม่มีอาการและคำอธิบายของโรค
3. แจกบัตรคำอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ตามบัตรภาพโรคที่ได้จัดทำไว้
4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจับคู่ ระหว่างภาพโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และบัตรคำอาการของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
5. ผู้นำกระบวนการเฉลยแต่ละภาพโดยเน้นให้แต่ละกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเหตุผลของการจับคู่ของภาพ
6. ผู้นำกระบวนการอธิบายอาการของโรคและชื่อโรคเพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องให้กับผู้เข้าร่วม

กิจกรรมที่ 7 การอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจผู้ติดเชื้อและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อได้

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ
2. อากาของ ผู้ติดเชื้อและการอยู่ร่วมกันได้ของผู้ติดเชื้อ
3. ผู้นำกระบวนการเชื่อมโยงประเด็นไปถึงกิจกรรมแล่นำเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้กลับวิเคราะห์สาเหตุของการติดเชื้อและการยอมรับเข้าใจผู้ติดเชื้อ
4. เปิดเวทีให้ได้แลกเปลี่ยนซักถามความคิดเห็น

กิจกรรมรู้จักคุณค่า

เห็นคุณค่าตน

เห็นคุณค่าคนอื่น

เห็นศักยภาพตน

กิจกรรมที่ 1 : รู้จัก "มูลค่า และ คุณค่า" (การเลือกเหรียญ ธนบัตร) (การมองคุณค่าตนเอง และการมองคุณค่าคนอื่น) การมองด้านบวก และด้านลบ

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าใจระหว่าง มูลค่าและคุณค่า

- เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยน ร่วมกันระหว่าง มูลค่าและคุณค่า

วัตถุประสงค์ :

- เหรียญ และธนบัตร ชนิดต่าง ๆ
- กระดาษบรูฟ และปากกาเคมี

กิจกรรมที่ 2 : ศักยภาพและคุณค่าในตัวเอง (การวาดภาพตัวเอง)

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้มองเห็น ศักยภาพของตนเอง

- เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้มองเห็น คุณค่าของตนเอง

วัตถุประสงค์ :

- กระดาษบรูฟ และปากกาเคมี
- กระดาษ A4
- สีเขียนหลากหลายสี

วัตถุประสงค์ :

อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ เป็นอุปกรณ์เสริมในการแสดง ละคร

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. แบ่งผู้เข้าร่วมเป็น 4 กลุ่ม เดิม (หรือแบ่งกลุ่มใหม่) ให้แต่ละกลุ่มแสดงละคร หรือ ละครใบ้ (เตรียมประมาณ 10 นาที และนำเสนอกลุ่มละ 5 นาที) ดังนี้

กลุ่มที่ 1

แสดงถึงคุณค่าของเราต่อเพื่อน

รู้กัน... Know! Fun!

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. แบ่งผู้เข้าร่วมกลุ่มละประมาณ 7-10 คน ออกเป็น 4 กลุ่มโดยวิธีการนับ 1-2-3-4 หรือเล่นเกมเพื่อแบ่งกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่ม 1-4
2. เตรียมเงิน เป็นเหรียญ 1 บาท 5 บาท 10 บาท ธนบัตร 50 บาท 100 บาท หรือ 500 บาท จำนวนเงินอาจจะเท่าจำนวนคนหรือตามจำนวนกลุ่ม กรณีตามจำนวนกลุ่ม ให้ผู้แทน/อาสาสมัครกลุ่มมาหยิบเงินที่วางบนโต๊ะที่เตรียมไว้ให้คือเหรียญ 1 บาท 10 บาท ธนบัตร 50 บาท และ 100 บาท และเข้ากลุ่ม
3. ผู้ดำเนินการชวนแลกเปลี่ยนถึง เหตุผลของอาสาสมัครแต่ละกลุ่มที่เลือกเอาเงินแตกต่างกัน เพราะสาเหตุอะไร และเงินที่เลือกสามารถซื้ออะไรได้บ้าง (ช่วงนี้ผู้ช่วยกระบวนฯ เขียนลงกระดาษรูป)
4. การซื้อขายดังกล่าวสามารถซื้อได้มากน้อยต่างกัน ซึ่งเราเรียกมูลค่า และชวนคุยถึง เงินจำนวนดังกล่าวหากเราอยู่ในที่กันดารหรือป่าทึบเราจะสามารถซื้อได้หรือไม่อย่างไร (ไม่ เพราะไม่มีสถานที่ให้ใช้ธนบัตร/เงิน ได้ และเชื่อมโยงให้เห็นว่า สิ่งของ

ขั้นตอนและวิธีการ :

1. กิจกรรมย่อย 1 "แสดงศักยภาพ" ยังแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 4 กลุ่มเหมือนเดิม (หรือเป็นกลุ่มใหม่) แจกกระดาษขนาด A4 ให้ผู้เข้าร่วมวาดรูปตัวเองที่สวย และหล่อที่สุด และเขียนบนกระดาษแผ่นนี้ว่าหัวเรา มือ เท้า แต่ละส่วนดังกล่าวมีประโยชน์ อะไร ให้เขียนให้ได้มากที่สุด (5 นาที) หลังจากนั้น นำข้อคิดเห็นแต่ละคนแลกเปลี่ยนและสรุปประโยชน์ของหัว มือ และเท้าในกลุ่มใหญ่ โดยประเด็นเหมือนกันให้สรุปหลอมรวมเป็น 1 ประเด็นหากต่างกันให้เขียนเพิ่มเข้ามา (5 นาที) และส่งอาสาสมัครนำสมัครนำเสนอ (5 นาที)
2. ตามผู้เข้าร่วมถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้คืออะไร (หัว เรามีประโยชน์ : คิด/จินตนาการสิ่งต่างๆ ใช้ใหม่ ลูกบอล ฯลฯ ส่วนมือ : ใช้จับถือ สิ่งของ ไม้ ทำงาน ฯลฯ และเท้า : ใช้เดิน วิ่ง เตะบอล วาดรูป ฯลฯ)
3. ชวนคิดและคุย ถึง ร่างกาย 3 ส่วนยังให้ประโยชน์มากมาย และหากร่างกายเรา 32 ประการ ยิ่งทำให้เกิดประโยชน์อีกเยอะแยะสิ่งที่เราคิดสร้างสรรค์ ทำโน่น ทำนี้ได้ถือว่าเรามีศักยภาพที่เราสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

กลุ่มที่ 2

แสดงถึงคุณค่าของเราต่อครอบครัว

กลุ่มที่ 3

แสดงถึงคุณค่าของเราต่อสังคม

กลุ่มที่ 4

แสดงถึงคุณค่าของเราต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์

2. ให้ 3 กลุ่มที่ชมการแสดง เพื่อนทนายว่าแสดงเกี่ยวกับอะไรบ้าง และหลังจากนั้นให้เจ้าของกลุ่มเฉลยสิ่งที่แสดง

สรุปกระบวนการ :

1. ตามผู้เข้าร่วมถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้คืออะไร แสดงถึงคุณค่าของเราต่อเพื่อน ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์รู้จัก คุณค่าของตนเอง และรู้จักคุณค่าของคนอื่น)
2. ชวนคิดและคุย ถึงคุณค่าของเราสามารถช่วยเหลือคนอื่นที่ได้สะท้อนถึงคุณค่าของเราต่อเพื่อน ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์
3. เชื่อมโยงศักยภาพ และคุณค่าของตัวเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเรามีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพ

บางอย่างจะคุณค่า ถ้าอยู่ในที่
เหมาะสม) และการซื้อหาดังกล่าว
เราสามารถได้สิ่งของซึ่งเป็นรูป
ธรรม จับต้อง สัมผัสได้

5. ถ้าเช่นนั้น "คุณค่า" ของสิ่งใด
จะขึ้นอยู่กับอะไร (เชื่อมโยงให้
เห็นว่า สิ่งของบางอย่างจะมี
คุณค่า ถ้าอยู่ในที่เหมาะสม)

6. ตามต่อถึงสิ่งของที่จับต้อง
ไม่ได้แต่มี "คุณค่า" คืออะไรบ้าง
(ระดมผู้เข้าร่วมเสนอความคิด :
ความรัก ความซื่อสัตย์ มิตรภาพ
ความขยัน ความดี ฯลฯ)

และยังสามารถช่วยเหลือคนอื่น
ได้ตามที่เราได้ระดมกันและนำเสนอ
ในกลุ่มใหญ่

4. กิจกรรมย่อย 2 "แสดงคุณค่า
ในตัวเรา" ยังแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น
4 กลุ่มเหมือนเดิม (หรือเป็นกลุ่ม
ใหม่) แจกกระดาษขนาด A4
ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนออกถึง "คุณค่า"
ของตนเองมีอะไรบ้าง (ความรัก
ให้ครอบครัว เป็นคนดี เป็นคน
ซื่อสัตย์ ช่วยเหลือสังคม) โดยให้
เขียนออกมามากที่สุด (ประมาณ
5 นาที)

5. ให้สรุปเป็นภาพกลุ่มโดยให้หลอม
ประเด็นที่เหมือนกันเป็น 1 ประโยค
และประเด็นที่ต่างกันเขียนต่อกัน
มา (ประมาณ 5 นาที) และ
ส่งอาสาสมัครนำเสนอ 2 กลุ่ม ๆ
ละ ประมาณ 5 นาที ส่วนที่เหลือ
เพิ่มเติมประเด็นที่ต่างออกไปหาก
มีเวลาอาจจะให้ครบทุกกลุ่ม

6. ตามผู้เข้าร่วมถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้
คืออะไร (ได้รู้จักคุณค่าของตนเอง
และรู้จักคุณค่าของคนอื่น เช่น
เป็นคนดีของครอบครัว มีความ
ขยัน คนซื่อสัตย์ ฯลฯ)

7. ขวนคิดและคุย ถึงร่างกาย
ของเรามีศักยภาพ ที่เราสามารถ
ช่วยเหลือตัวเองได้และยังสามารถ
ช่วยเหลือคนอื่นได้ (เชื่อมโยง
ศักยภาพดังกล่าวเป็นคุณค่า

ภาพทำให้เรามองเห็นคุณค่า
ของเราเอง และส่งผลถึงการนำ
คุณค่าของตัวเองเราเอานำไปช่วย
เหลือครอบครัว เพื่อน คนอื่น
และสังคม รวมถึงทำงานป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน

4. สรุปให้เห็นว่า คุณค่าของ
แต่ละคนต่างมีเหตุผล ที่แตกต่างกัน
ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ ความเชื่อ
ค่านิยม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ และ
หากเรารู้ว่าเรามีคุณค่าต่อคน
รอบข้างดังกล่าว ทำให้เรามี
ความภาคภูมิใจ และอยากจะทำ
แต่สิ่งดี ๆ และเพิ่มคุณค่าให้
ตัวเองมากขึ้น

คุณค่า
Known
Isa

ในตัวเราเช่น ทำให้ทำสิ่งดี ๆ การ
ช่วยเหลือสังคม มีความขยัน
อดทน ฯลฯ) การเห็นคุณค่าตัวเอง
ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และ
อยากทำตัวเองให้มีคุณค่าเพิ่ม
มากขึ้นให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง
ครอบครัว คนอื่น และสังคม

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนผ่านแนวคิด
หลักสูตรกลาง “ รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า” ทำให้แกนนำเยาวชน
เปราะบาง มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพทางเพศเพิ่มมากขึ้น ความ
เปลี่ยนแปลงของสรีระร่างกายในช่วงเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กสู่วัยรุ่นและการ
เข้าใจและยอมรับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางเพศที่ไม่ใช่มีเพียงเฉพาะ
หญิง-ชายเท่านั้น การมองเห็นคุณค่าของตนเองและสามารถนำความรู้
และศักยภาพที่มีอยู่ไปใช้และขยายผลสู่เพื่อนและคนสังคมได้ โดยเฉพาะ
ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

หลักสูตรกลาง “ รู้จักตนเอง รู้จักโรค รู้จักคุณค่า” จึงเป็นกลไกการ
ทำงานหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน และการขยาย
ผลสู่เยาวชนกลุ่มเปราะบาง

กิจกรรมเวทีนำเสนอบทเรียนการทำงานระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

25 กรกฎาคม 2553

ณ ห้องมงกุฎเพชร 1-2 โรงแรมโฆษะ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

รู้จัก...
Know
Know
Know

รู้กัน... Know it

กิจกรรมเวทีนำเสนอบทเรียนการทำงานระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องมงกุฎเพชร 1-2 โรงแรมโฆษะ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

ทำเนียบองค์กรภาคีเครือข่าย

องค์กรหลักบริหารจัดการโครงการ

ที่อยู่	ผู้รับผิดชอบโครงการ ฯ	เบอร์โทร	อีเมล
มูลนิธิพัฒนาเครือข่าย (เอตส์เน็ต) 9/1708 หมู่บ้านพิมานธานี ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	คุณทิพวัลย์ โมกกา คุณเพียรสุดา ทองพูลเพิ่ม	โทร. 089-8617603 สำนักงาน โทรศัพท์ 043- 467191 โทรสาร 043-220070	dekesam@hotmail.com

ทำเนียบองค์กรภาคีทำงานด้วยเยาวชนกลุ่มเปราะบาง พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มองค์กร	กลุ่มเป้าหมายหลัก	ชื่อ-สกุล	เบอร์โทร	อีเมล
สำนักงานภาคสนาม จังหวัดอุบลราชธานี สมาคมส่งเสริม พัฒนาการสังคม (SDA) 10 ซอยสรรพสิทธิ์ 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จ.อุบลราชธานี 34000	เยาวชนกลุ่มเปราะบาง ในสถานบันเทิงและ สถานประกอบการ (พื้นที่กาฬสินธุ์ - ยโสธร)	1. คุณอนัน แยมรัมย์ 2. คุณธนากร พลเยี่ยม 3. คุณทักษิณ มงคลศิริ 4. คุณประชาพร หาญสินธุ์	081-0433482 085-4992539 085-9264549 089-4200972	Anan_yame@hotmail.com Tom_Amm@yahoo.co.th
สำนักงานภาคสนาม จังหวัดกาฬสินธุ์ 04/2 หมู่ที่ 12 ต.บัวขาว อ.ภูจันทารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ 48110				
บ้านพักใจอุดรธานี 211/2 หมู่ 8 ตำบลหมู่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000	เยาวชนเร่ร่อนและ ด้อยโอกาส	1. นางจันต ผากอง 2. นายสุวิวัฒน์ ศรพรมภา	042-326-909 081-9745302	

รู้จัก...
Know
เรา

ทำเนียบองค์กรภาคีทำงานด้วยเยาวชนกลุ่มเปราะบาง
พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มองค์กร	กลุ่มเป้าหมายหลัก	ชื่อ-สกุล	เบอร์โทร	อีเมล
มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชน (มสช.) สำนักงานพื้นที่ร้อยเอ็ด 254 หมู่ที่ 5 ต.ทุ่งกลา อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด สำนักงานพื้นที่สุรินทร์ 56 หมู่ที่ 16 ต.นอกเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์	เยาวชนกลุ่มเปราะบาง ในและนอกระบบ (พื้นที่ร้อยเอ็ด-สุรินทร์)	1. นางมีนา ดวงราชี 2. นายบรรชา วงษา 3. นายคำนิง จอกสถิตย์	081-0658457 083-1459307	meena_ree@hotmail.com kob-tung-kula@hotmail.com
บ้านนิจจานุเคราะห์ หนองบัวลำภู 168/8 หมู่ที่ 2 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู 39000	เยาวชนกลุ่ม เปราะบาง ชายรักชาย (msm)	1. นายบุญกลาง เพี้ยมูล 2. นายนิสิตศักดิ์ สองจันทร์	089-2730136 042- 360322	boonkang@live.com
มูลนิธิไทยอาหาร ขอนแก่น 136/57 ร.ชาญอุทิศ ถ.มะลิวัลย์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000	เยาวชนกลุ่ม เปราะบาง ชายรักชาย (msm)	1. นางสาวจิราภรณ์ จงสถิตรักษ์	081 - 9750956 043-239983	Nooying2003@hotmail.com
เครือข่ายเด็กและ เยาวชนมหาสารคาม 67 หมู่ที่ 4 ต.พระธาตุ อ.นาตุ้ม จ.มหาสารคาม 44180	เยาวชนกลุ่ม เปราะบางในหอพัก	1. นายเสาศิลป์ เพ็งสุวรรณ 2. นายสาธิต วงกลาง	083-1419945 081-5921055	Saosinpengsuwan@ hotmail.com toffly_sathit@yahoo.com
สำนักงาน สมาคมศิษย์เก่า เทาชมพู 156 ถ.แจ้งสนิท ซอย ราชนา 3 ต.ในเมือง จ.อุบลราชธานี 34000	เยาวชนกลุ่ม เปราะบางในหอพัก	1. ดร.จรงค์ศักดิ์ วงษ์พันธ์ 2. นายทักษิณมานันท์ รอบคอบ	087-5095707, 089-1902107 045-261631	Kajomsak_6_3@hotmail.com

เอกสารอ้างอิง

1. เอกสารโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง)
2. รายงานฉบับสมบูรณ์ขององค์กรภาคีเครือข่าย 7 องค์กร 9 พื้นที่ 5 กลุ่มเป้าหมายเยาวชนเปราะบางตามโครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง)
3. รายงานสรุปและสื่อวีดิทัศน์เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงานโครงการระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เวทีถอดบทเรียนการทำงานโครงการฯ) ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการต่อเนื่อง) 13-14 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องชมพู สโมสรณ โรงแรมต้นหว้ารีสอร์ท จ.ขอนแก่น ; พิธีประกาศ คำปาดิ รักชนกภควัฒนาการ ผู้บันทึก
4. รายงานสรุปและสื่อวีดิทัศน์เวทีประชุมแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกับองค์กรร่วมรับผิดชอบ ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกันเอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โครงการ

Know Your
Know Your
Know Your

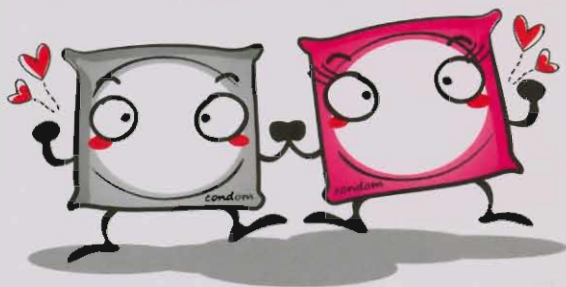

ต่อเนื่อง) 20-22 สิงหาคม 2553 ณ โรงแรมโมฆะ-โรงแรม
 สิริเรศซีเคนท์ จ.ขอนแก่น ; รัมภาพรรัช จังจริง , ชลธิดา
 บัวหา , รักชนก ภควัตภากร ผู้บันทึก

5. รายงานสรุปและสื่อวีดิทัศน์เวทีพัฒนาศักยภาพการสร้าง
 เครื่องมือกลางในการติดตามประเมินผลร่วมกัน ภายใต้
 โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรในการส่งเสริมการป้องกัน
 เอชไอวี/เอดส์ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มเปราะบางภาคตะวันออกเฉียง
 เหนือ (โครงการต่อเนื่อง) 8-9 มิถุนายน 2553 ณ
 โรงแรมต้นหว้ารีสอร์ท จ.ขอนแก่น ; กวิน วันวิเวก , รักชนก
 ภควัตภากร ผู้บันทึก

"เราเชื่อว่าไม่มีชุมชนใดชุมชนหนึ่งจัดการกับ
ปัญหาเอดส์ได้เพียงลำพัง
เราเชื่อว่าทุกชุมชนต้องร่วมมือกัน"

ห้องสมุด ๓๐๐ ปี กรมสรรพากร

00002843

มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ (สำนักงานสาขาภาคอีสาน)
9/1708 หมู่บ้านพิมานธานี ซอย 17 ตำบลเมืองเก่า
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
โทรศัพท์ : 043-467191 โทรสาร : 043-341323
e-mail : aidsnetne@yahoo.com